

Kort Udsigt

over

Bibelhistorien.

Udarbeidet

især med Hensyn paa de laveste Classer i de
lærde Skoler

af

Svend Borchmand Hersleb,

Candidat i Theologien og Adjunct ved ~~Det teologiske~~ Skolen i
Kjøbenhavn.

Kjøbenhavn, 1813.

Trykt paa Fr. Brummers Forlag,
hos Ernst Andreas Herman Møller,
Hof- og Universitetsbogtrykker.

F o r t a l e.

Nærverende Forsøg til en Lærebog i Bibelhistorien er nærmest udarbeidet for, hvis mit Arbeide ikke mislykkes, at kunne bruges som Ledetraad ved Religions-Undervisningen for de laveste Classer i vore lærde Skoler, og skulde dersør deels forberede til Læsning af den større Lærebog i Bibelhistorien, som jeg har udgivet, deels og supplerne denne. Jeg har imidlertid ogsaa søgt at indrette den saaledes, at den, som et Heelt for sig selv, kunde bruges som Lærebog i Borger-maastee og i Allmueskolerne; saafremt ellers Indhold og Fremstilling dertil befindes hensigtsmæssige. Deels dersør, deels og fordi enhver fragmentarisk Undervisning i Historien er mig imod, har jeg villet give en sammenhængende Udsigt over hele Bibelhistorien, endssjordt de enkelte Affinitære fragmentariske Overstrifter. Jeg har ei heller funnet begvemme mig til efter vor Tids Vis at gjøre den moraliske Unvendelse til Hovedsag, uagtet jeg i et Arbeide for Barn ei har agtet den overslodig: men ved at give den

med Bibelens egne Ord, haaber jeg i mere end een Henseende at give den føreget Værde. Hvad Fremstillingen angaaer, da har jeg stræbt at være populair, skjønt vist nok ikke des, man almindelig kalder saa. Ester min Menning er Bibelen, i det Helle taget, den meest populaire Bog, jeg kender, billedelige Uldtryk mere populaire end de abstracte, og det Udvandede, Aandloose ligesaa kjedsmæligt for Barn og Almoe, som for den Voxne og Dannede. Endelig veed jeg ikke, hvorför man underviser Barn, naar man indretter Undervisningen saaledes, at de selv ei behøve at tænke, da Læreren eller Lærebogen tænker for dem. Om jeg maa-
ske gør mig skyldig i den modsatte Fejl, der om domme den Kyndige, der forresten vil erin-
dre, at Begynderen maa vente Overbærelse,
om det første Forsøg ei lykkes. Maatte ikun
dette libet Arbeide vække hos de Unge Lyst og
Iver for selv noiere at kende det Ord, der er
et Lys for vor Gud og en Lygte paa vor Sti,
da har det opnaaet Forfatterens hvieste Ønske.

Indholdsliste,

	Side.
Indledning	1.
Fortællinger af det gamle Testamente,	
1. Skabelsen	7.
2. Syndefaldet	9.
3. Cain og Abel	11.
4. Syndfloden	12.
5. Abraham	13.
6. Isaak	17.
7. Jacob	20.
8. Joseph	25.

	Side.
9. Moses	34.
10. Josva	38.
11. Dommerne	39.
12. Ruth	42.
13. Saul	43.
14. David	46.
15. Abigail	54.
16. Salomo	56.
17. Rechabeam	58.
18. Achab	60.
19. Hosea	63.
20. Josaphat	65.
21. Ezechias	68.
22. Zedechias	70.
23. Propheterne	72.
24. Esra	76.
25. Nehemias	77.
26. Maccabæerne	79.
27. Hjøb	80.

	Side.
Fortællinger af det nye Testamente.	
1. Herodes den Store	85.
2. Jesu Fødsel	88.
3. Johannes den Døber	90.
4. Jesus som Barn i Templet	94.
5. Jesus som Lærer	95.
6. Jesu Parabler	101.
a) Udøden	101.
b) Den barmhjertige Samaritan	103.
c) Den ubarmhjertige Medtjener	105.
d) Dommeren og Enken	106.
e) Arbeiderne i Viingaarden	107.
f) De betroede Pengesummer	110.
g) Pharisæeren og Zolberen	112.
h) Den fortabte og gjenfundne Søn	113.
i) Den rige Bonde	116.
k) Eigentræet	117.
l) Den utro Forvalter	118.
m) Den rige og den fattige Mand	119.
7. Jesu Mirakler	121.
8. Jesu Apostler	126.
9. Zachæus	128.
10. Lazarus	129.

Side.

11. Jesu Indtog i Jerusalem	130.
12. Jesu Fiender	132.
13. Mådverens Indstiftelse	134.
14. Jesus i Gethsemane	135.
15. Jesus for det høie Raad	136.
16. Jesus for Pilatus	138.
17. Jesus paa Korset	139.
18. Jesu Opstandelse og Himmelfart	141.
19. Jesu Apostle	142.
20. Stephanus	144.
21. Paulus	144.
22. Skrifterne i det nye Testamente	147.

In d l e d n i n g.

Sblandt alle de levende Skabninger, som vi kjenner her paa Jorden, er Mennesket den ypperligste, fordi det har Fornuft og fræ Willie. Dydrene have ikkun Drifter f. E. til at æde, drikke, sove, o. s. v., og de gjøre derfor ikkun, hvad disse Drifter drive dem til. Vi Mennesker derimod have haade saadanne Drifter, og tillige Fornuft, som lærer os at gjøre Forskjel paa, hvad der er Det, og hvad der er Uret. Når et Novdyr dræs ber et Menneske, saa folger det ikkun sin naturlige Drift til at føge Føde eller til at forsvarer sig, og man kan ikke sige, at det har syndet, da det ikke har Fornuft, og altsaa ikke veed, hvad

der er Synd. Naar dermed et Menneske finder Forniselse i at mishandle Dyrne, eller naar han dræber eet af sine Medmennesker, saa løser hans Fornuft ham, at han gjør Uret.

Før at vi deslettere skulle erindre at gjøre, hvad Fornuftsen byder os, have vi ogsaa faaet Samvittighed. Saaledes kalder man nemlig den Felelse hos os, at, naar vi have gjort, hvad der er rigtigt og godt, da ere vi rolige, tilfredse og frimodige; men, naar vi have gjort noget Ondt, da ere vi urolige, utilfredse, skamsfulde og frygtsomme. Den Retskafne har altsaa en god Samvittighed; den Onde har desimod en ond Samvittighed. (Cromvel, Socrates, Alexander, Herodes).

Mennesket har imidlertid fri Willie, saa at det kan enten gjøre, hvad Fornuft-

ten erkender for Ret, eller ogsaa handle tværtimod. Tyven kunde gjerne lade være at stjæle, og den, som forsmisser at lære, hvad han skulle, fordi han er doven, kunde gjerne være flittig, naar han vilde; ligesaa kunde den Flittige ogsaa være doven; men han vil ikke være det, fordi han veed, at det er urigtigt og skammeligt.

Den, som nu ikke vil være ligesom de uformelige Dyr, han søger at faae tydelig og vis Kundskab om, hvad der er Ret, og hvad der er Uret; han ønsker ogsaa at vide, hvorledes Alt har været, forend han blev til, og hvor fra alle Ting fra først af ere komne.

Med at bruge vor Eftertanke kunne vi med Visshed slutte, at der maa være et evigt og fornuftigt Væsen, som har frembragt os og alle Ting, og vedbliver at

sørg for os; thi hverken vi selv eller Andre have kunnet gjøre det, og den, som gav os Fornuft, kan ei selv mangle den. Vi maae fremdes les slutte, at da Verden er saa umaaeligt stor, og de Skabninger, der vringle overalt i den, saa utallige, saa maa den være almægtig, som har skabt den! endelig, da Alt er saa viseligen indrettet, og Alting tjener til vort Bedste, maa Skaberen være viis og god. Det kunde dessuden ikke kun lidet nytte os, at vi havde Fornuft, hvis vi ikke varer overbeviste om, at der var et almægtigt, helligt og viist Væsen, der faderligen styrer vor Skjæbne og opholder os, selv naar Doden ender vore Dage her paa Jorden.

Men, omendskondt vi saaledes, ved at bruge vor Fornuft, viist nok kunne komme til Kundsæk om den eneste sande Gud, og om hvor-

ledes vi skulle opfore os her i Verden, saa have dog Menneskene altid og overalt været mere tilbelselige til det Onde end til det Gode, og Historien viser os jo paa hvert Blad, hvormeget Ondt der er, stæet i Landene. Folkene glemte ogsaa, at der var een almægtig Gud, og at han ei er et legemligt Væsen, men den fuldkomneste Aand; de dyrkede Østjernerne, Gloderne, Djyrene; ja endog Billeder af Tre og af Steen, som de selv havde gjort, kaldte de Guder. (Asguder, Chaldeærne, Egypterne, Romerne, Graekerne).

Naar Menneskene handlede saaledes, maatte de gjøre sig selv usykelige; thi den, som overtræder Guds Gud, maa straffes, da han har gjort sig selv uverdig til den Helliges Welbehag. Dog, Gud har forbarmet sig over Menneskene, og sørget for, at vi

kunne vide, hvad vi skulle troe og gjøre, og at vi kunne støle paa, at han vil tilgive os vores Feil, naar vi erkjende hans Maade og altsaa stræbe at gjøre hans Willie.

Hvorledes nu Gud har faderliget forsøgt for Menneskene, og hvad han vil, at vi skulle troe og gjøre, derom har han selv ladet os undersette i den Bog, vi kalde Bibelen, og som vi derfor ogsaa kalde Guds Ord, eller den hellige Skrift. Bibelen indeholder flere Boger, der ere skrevne af forskellige Personer til forskellig Tid; de, der ere skrevne før Christi Fødsel, kallas til sammen tagne det gamle Testamente; dem derimod, som ere skrevne efter Christi Fødsel, kallas vi det nye Testamente.

Fortællinger af det gamle Testamente.

I. Skabelsen.

S Begyndelsen skabte Gud Himmelten og Jord en i 6 Dage. Paa den første Dag skabte Gud Lyset. Paa den anden Dag led Gud Himmelten med dens Skyer hvælve sig omkring Jordnen. Den tredie Dag adskillede Gud Vandet fra det torre Land, og lod det samle sig i Have og Glæder, Geer og Bakke. Derpaa lod Gud Græsset og Urterne og Træerne fremvære paa Jordnen, saa at de bare Frugt, hvør i sit Slags. Paa den fjerde Dag skabte Gud Solen og Maanen og Stjernerne, paa det at Solen skulde lyse om Dagen, opvarme Jordnen og gjøre den frugtbart; Maanen og Stjernerne for at lyse om Natten og vise den Reisende Vei gennem Ørkener og over det vide Hav. Efter Himmellegemernes bestemte Gang inddeltes ogsaa Tiden i Aar,

Maaneder og Dage, og, naar Nattens Jisse
Mørke hviler over Jordens, funkle Stjernerne
paa Himlen, for at minde os om Gud og
Evigheden.

Da nu Jordens saaledes var blevet indrettet
til Brug for levende Skabninger, frembragte den
vise og gode Gud paa den 5te Dag Fiskene i
Havet, og Fuglene, som flyve i Lusten, og
paa den 6te Dag alle Landdyr, Orme og In-
sekter. Efterat Gud saaledes havde skabt Dy-
rene og velsignet dem, d. e. givet dem alt det
Gode, de efter deres Natur kunde modtage, skabte
Gud den samme Dag ogsaa det første Mennes-
ke, hvis Navn var Adam. Menneskets Lege-
me blev skabt af Jord, men den udodelige
Sjel kom fra Gud, og derfor siges vi at
være skabte i Guds Billed e, fordi ligesom
han er hellig, der skabte os, saaledes skulle
og vi være hellige i al vor Tanke og Idret.

Da Gud havde skabt Adam, satte han
ham i en Have, som kaldtes Eden, d. e.
den yndige, for at han skulle tykke og vogte
den, og dens Frugter skulle være hans Føde.
Men, da Adam var allene, og intet af de øv-
righe Dyr var tilsket til at være hans Sesksab,

saa skabte Gud den første Kvinde, hvis Navn var
Eva, og hun blev hans Hustru, og fra dem ned-
stamme alle Mennesker paa den hele Jord, som
Born af een og samme Familie, der altsaa skulle
esse hinanden. Og Gud saae alt, hvad han hav-
de skabt, og see! det var saare godt; da hoilede
Gud paa den 7de Dag, d. e. han holdt op at skabe.

Ligesom Bibelen her lærer, at Gud har
skabt alle Ting, saaledes siger den og, at
det er Gud, som opholder alle Ting: "det
er Gud, som giver os Negn og frugtbare Tider,
Gud lader Græsset groe til Føde for Øvæget
og Frugter til Menneskets Næring. Der fal-
der ikke en Spurv til Z den, uden at Gud jo
veed det; han smykker Uterne paa Marken og
ernærer Fuglene under Himlen, som hverken
saae, eller heste, eller samle i Ladben; men
især sorger Gud for Menneskene, som Faberen
for sine Born." X

2. Syndefaldet.

Gud havde sat vore første Foreldre i Edens
Have, og tilladt dem at spise af Træernes
Frugter i Haven. Kun eet Træ var der,
hvis Frugter Gud havde forbudet dem at røre,

da deres Lydbighed maatte sættes paa. Proeve og dette Træ faldtes derfor Kunckabens Træ paa Gudt og Ondt; thi at lyde Guds Billie er Gudt, at overtræde dener Ondt. Eva var den første, som lod sig forstere til at spise af Træets Frugt, fordi den syntes hende saa tillokkende, og fordi hun hovmodigen meente, at naar hun spiste deraf, vilde hun blive ligesaa viis som Gud. Derpaa gav hun sin Mand af Frugten; men, saasnart de begge havde overtraadt Gyds Befaling, foltede for første Gang Frygt og Skamfuldhed. Mellem Havens Træer sagte de at skjule sig for den Allefeds nærværende, men forgjeves. De havde veret Gud ulydige og deres lykkelige, uskyldige Tillstand var forbi. De maatte forlade Edens Have; med Msie og i sit Ansigt Sved skal herefter Mennesket erhverve sit Brod, indtil det Legeme om sildes ved Eden vender tilbage til Støvet, hvoraf det er taget; men Aanden kom mertil Gud, for at straffes eller besønnes efter sine Gjerninger. Saaledes kom Synden ind i Verden, og da vore forste Forældre synedede, man der og

saa hos alle deres Efterkommere findes syndige Lyster og medfødt Svaghed, saa at Ingen kan blive saa fuldkommen, som han skulde.

3. Cain og Abel.

Efter at Adam og Eva havde forladt Edens Have, fik de 2de Sonner, af hvilke den ældste hed Cain, den yngste Abel. Abel blev Hvoeghyrde, og Cain Agterbryker. Engang vilde begge Brodre offre til Gud. Vi finde nemlig, at næsten alle de gamle Folk, ligesom endnu adskillige Nationer, pleiede at vase Gud deres Herbolighed og Taknemmelighed ved at osse, hvilket sædvanligens bestod deri, at de opbrændte slagtede Dyr eller Røgelse eller Korn e. a. d. som et Tegnpaa, at naar de kunde, vilde de gjerne give Gud det Bedste de havde. Abel bragte det Førstesødte i Hvoiden, og Cain Markens Frugter, som et Øffer til Gud; men ikun den fremme Abels Øffer behagebe den Hellige. Herover blev Cain misundelig, og gif med meist, indsoet Ansigt. Gud advarerde Gud ham om, at den, som er god, behøver ikke at sæge Dinene ned, eller skule; men

ikke desmindre dræbte dog Cain sin uskyldige Broder, da de eengang vare paa Marken.

Forgjeves vilde Cain skule sin Brøde for den Alvidende: han maatte landflygtig vandre bort fra sine Farældres Hæsyn, og er et skrekkeligt Exempel paa, hvortil Mangsel af et kærligt Sindelag og Misundelse kan bringe Mennesket, naar det ikke agter paa Guds Stemme, der taler til os gennem Sanvittigheden.

4. Syndfloden.

Da Abel var blevet dræbt, fik Eva en Son, som hun kaldte Seth, og som blev Stammesfader for en talrig Aftkom, der i Begyndelsen dyrkede Gud, men siden bleve onde og ugodelige. Ogsaa Cain fik mange Efterkommere, der udmærkede sig ved at opfinde Konster til Livets Bequemmelighed; men just de synes især at have været hovmodige og onde. I lang Tid taalte Gud deres Undskab; thi han er langmodig og naadig, og giver den onde Tid til at forbedre sig; men om sider lod Gud en Oversvømmelse udrydde den hele fordærvede Slægt, paa det at en ny og bedre kunde komme i deres Sted, der var dues-

lig til det Gode. Ikun een Mand, ved Navn Noah, der var af Seths Aftkom, blev stillige med sin Hustru, og sine 3 Sønner, Sem, Cham og Japhet og deres Hustruer, reddet fra Oversvømmelsen paa et Skib, hvilket man har givet Navn af Arken. Paa dette Skib rededes da og de Dyr, som ei kunde leve i Vandet, der henved et Aar befolkede Jorden, og saaledes blev da Noah Menneskeslægtens anden Stammesfader.

5. Abraham.

Da Menneskene efter Syndfloden havde igjen formeret sig paa Jorden, blevе efterhaanden de forskellige Familier og Stammer til forskellige Nationer, der boede trindt omkring i Landene. Efterhaanden glemte man ogsaa mere og mere den sande Gud, og hos alle Nationer herskede forskellig Slags Afgudsdyrkelse. Imidlertid boede der dog omkrændt 2000 Aar før Christi Fodsel i Landet Chaldaea en from Mand ved Navn Abraham, der dyrkede den sande Gud. Abraham nedstammede fra Sem, og hans Fader hed Tharaeh. Efter Guds Besaling drog Abraham bort fra Chaldaea med sin Hustru Sarai

og sin Broderson Lot, til det Land Canaan, hvor Gud havde beslæmt, at hans Esterkommere skulle boe; Gud velsignede ogsaa Abraham, saa at han blev en riig og mægtig Mand, der havde store Hjorde og mange Folk; thi han levede som de omvankende Hyrder, der boe under Teltet, og flytte med deres Hveg fra det ene Sted til det andet, af hvilke der i Østerland ere mange, og som man kalder Nomader.

Da nu ogsaa Lot havde store Hjorde, opkom der Strid mellem hans og Abrahams Hyrder; den fredsommelige Abraham sagde derfor til sin Broderson: "Høre! Lad der ikke være Strid mellem os eller vore Hyrder; thi vi ere jo Brødre. Ligger ikke Landet eabert for Dig? Lad os stilles ad. Vil Du drage til Venstre, saa vil jeg vandre til Højre; vandrer Du til Højre, saa vil jeg drage til Venstre." Egenoptigen valgte Lot sig den frugtbare Egn omkring Sodoma til Bolig; men den Hordel han segte, maatte han dybt betale, og havde Abraham ei været ligesaa kjaet som edelmodig, saa var det gaet endnu værre med Lot. Kongen i Sodoma var nemlig stattholdig til en anden Første, men ef-

ter nogle Aar saldt han fra, og nu opstod der en Krig, hvori han blev aldeles slagen, saa at Fienden plyndrede og bortførte Allsetning. Og saa Lot blev med Alt, hvad han eiede, bortført som Slave; men saa snart Abraham ersarede dette, vobnede han sine Folk, og forfulgte med nogle af sine Venner de ubekymrede Fiender. Han indhentede dem ogsaa om sider, slog dem og frelsle ikke allene Lot, men ogsaa alle de andre Fanger tillige med deres Gods. Vel tilbød Kongen af Sodoma Abraham til Belønning alt det reddede Gods; men hos imodig vildt denne Inter modtagte.

Sodomas Indboanere varer meget ugudelige, og den Ulykke, der havde rammet dem, saldted dem ei tilbage fra deres stammelige Farster. Den fromme, menneskehjærlige Abraham had for de Ulykkelige; men Gud kunde ei længere staane den ryggesløse Egn. Sodoma og Nabostaden Gomorra blev forvandlet til des døde Hav, medens ligesom Ild og Svovel regnede ned fra Himlen. Ikun Abrahams Søstersson, Lot, blev med 2de Datter, ved Guds Omsorg, reddet fra Fordærvelsen.

Gud havde levet Abraham, at ved hans Aftom fulde alle Jordens Slægter velsignes : blive lykkelige, og, uagtet Abraham og hans Hustru allerede varre gamle, og havde ei endnu nogen Søn, troede han dog med fast Tillid paa, at, hvad Gud havde lovet, vilde skee. Om sider fedte ogsaa Sara en Søn, som fik det Navn Issak, og denne var nu Foreldrenes eneste Haab. Abrahams Tillid og Lydighed blev derfor sat paa den haardeste Probe, da han fik den Besaling fra Gud, at han fulde offre sin Søn. Med kummerfulde Hjerte odsod han; hvad han troede var Guds Billie, og vandrede til Offerstedet med sin unge Søn. "Her er Veed og Ild; men hvor er Offerdyret?" spurgte Drengen trofyldig. Det vil Gud selv udsee sig, svarede Abraham med roet Hjerte, og beredede sig til den tunge Offring. Dog, et tillidsfulde og lydigt Hjerte, der er villigt til at oposstre Alt, naer Gud saa vil, det behager Gud; herimod kunde ikke Menneskeoffer være velbehageligt for den Hellige, og han advarede derfor Abraham, saa at han ifredet for sin Søn offrede en Væder, der just i den øde Egn ved Offerstedet stod indvistet med sine Horn

ien Bust. Glad vendte Abraham tilbage, og Guds Bisbalb kommede hans Grømhed.

6. Isak.

Da Isak var bleven voxen, dode Hans Moder Sara, og Abraham besluttede derfor at "de En af sine Ejener, ved Navn Elieser, so. at hente en Hustru til Isak fra Mesopotamien, hvor Abrahams Broder havde nedsat sig; thi de, som boede i Landet Canaan, dyrkede Alsguder og vare lastefulde. Elieser drog bort med 10 Cameler og stor Følge, og havde Allehaande af sin Herres Gods med sig. Men, da han kom til den Stad, hvor Abrahams Broder havde nedsat sig, hørte han uden for Staden sine Cameler ved en Brend mod Aftens Lid, da Egnens Lovinder plede der at hente Vand. Her bad nu den gudfrngtige og troe Ejener til Gud, sigende: "Jes hova! Du min Herre Abrahams Gud! viis Kjere! i Dag Mistundhed mod min Herre Abraham! Seel jeg staar ved denne Brend, og snart komme Egnens Døtre ud fra Staden for at hente Vand. Giv mig derfor et Tegn, hvorpaa jeg kan kjende, hvilken Kjige Du naadigen harer udseet for din Ejener Isak.

Maar jeg nemlig beder om en Drik Vand, lad det da være hende, som svarer mig : "Drik! og jeg vil ogsaa give dine Cameler at drikke."

Og det stede, forend Elieser endnu havde endt sin Ven om den Alv idendes Bisstand, se! da kom Rebekka ud, son var en Datter af Abrahams Broderson Bethuel, og syldte sin Krukke med Vand, og gif. Men, da nu Elieser gif hen til hende, og bad om en Drik Vand, svarede hun strax : "Drik, min Herre!" og hun skyndede sig, tog Krukken i sin Haand og gav ham at drikke. Og, da han havde drukket, sagde hun fremdeles : "jeg vil og drage Vand til dine Cameler, intil de haue afdrukket." Og hun skyndede sig og tenkte sin Krukke i Vandrenden, og løb fremdeles til Brønden for at drage Vand, intil hun havde vandet alle hans Cameler. Men med glab Forundring stod Elieser tans, og saae, hvorledes Gud havde opfyldt hans Ven; derpaa skenede han den sionne, venlige og tjenstvillige Pige et stort Guldsmykke, og spurgte, hvis Datter hun var, og da han nu hørte, at hun virkelig var af Abrahams Slægt, takkede han inderlig Gud for hans Mistundhed,

midtstid var Rebekka iset hjem og fortalte, hvad der var stæet. Hendes Broder Laban gif derfor strax ud til Elieser, og indbed ham som Gjæst; men den ivrige Ejener vilde hverken spise eller drikke, forend han havde frembragt sit Grinde. Han fortalte derfor, hvorsor han var kommen, og hvorledes hans Ønske hidtil var opfyldt, og med Glæde samtykkede ogsaa baade Rebekka og hendes Familie i hans Bejgierung; thi de erkendte, at det saa var Guds Willie. Den følgende Dag fulgte nu Rebekka med Elieser, ledsgaget af sin Families Belsignelser til Canaan. Hjemreisen var lykkelig, og da de en Dag, som det lakkede mod Aften, nærmede sig til Abrahams Bolig, mødte Isak dem just, som han vendte hjem fra Marken, hvor han havde gjort sin Aftensvn.

Saaledes modtog Isak sin Brud og ledsgagede hende til sin Moders Telt. Hun blev hans Hustru, og han elskede hende; men først efter at de i 20 Aar havde været gifte, skenede Gud dem 2de Sonner: Jacob og Esau, der vore Tvillingbrodre; dog var Esau det førstefødte. Abraham oplevede den Glæde at se disse sine Vorneborn, og døde først, da

han var 175 Aar gammel. Isak blev ni Stammens Overhoved, og levede som en gudsfrigting og anseet Stammesorf i mange Aar, og Gud velsignede ham i Alt; hvad han foretog-sig. "Salig er, siger David, den Mand, som frygter Herren, og som harer inderlig Lyst til at gjere hans Willie: hans Afton skal vorde magtig paa Jorden, og hans Slægt skal velsignes." "Meget formaaer den Fremmest Den" og "Herrens Frygt formerer vore Dage; men de Ugudeliges Aar vorde farre."

7. Sak ob.

Af Isaks øde Sønner var den Førstefodte, Esau, Faderens Budling; han var modig, virksom, men og hestig, ubesindig, og Slave af sine Lyster. Jacob derimod var blid, betenkdom og frygtede Gud, hvorsor og Nebekla elskede ham mere end hans Broder, og medens Esaus Syssel var Jagten, valgte Jacob sig det lille Kyndeliv. Da Jacob imidlertid var svagere og mere frygtsom end Esau, lod han sig derved forlede til Handlinger, vi ikke kunne biscalde. Saaledes kom Esau engang hungrig og træt tilbage fra Jagten, just som Jacob sad og

spiste en Ræt Lindser. Esau bad frap sin Broder om at overlade ham denne Ræt, hvilket ogsaa Jacob gjorde, dog først efterat han havde med Ged maectet bekrefste, at han til Vaderslag for disse Lindser astod sin Førstefodsels Net.

Vi vide ikke, om Isak erfarede dette, eller ei; men, da han blev gammel og svag, sagde han en Dag til Esau, at han skulde gaae på Jagt, og, naar han havde faaet noget Wildt, tilberede ham en Ræt, for at Isak kunde spise deraf, og derpaa meddele Esau sin Besignelse som den Førstefodte, og som Stammens Overhoved. Esau gik bort; men, da Rebekka havde hørt, hvad Faderen sagde til hem, overtalte hun Jacob til at betræge den gamle, blinde Fader. I Esaus Sted gik altsaa Jacob ind med en Ræt, Rebekka havde tilberedet, og, da Esau var loddet over sit hele Legeme, havde hun syvte Skind om Jacobs Hander og Hals, saa at Faderen, kjendt ham kjendte Jacobs Stemme, dog om'sider antog ham for Esau og velsignede ham.

Da Esau kom hjem og erfarede dette, blev han saa forbirret, at han truede med at

drøbe Jacob, saasnart Isak var død. Bekymret herover lod Nebekka Jacob reise til Mespotamien til hendes Broder Laban, under det Maastub, at han derfra skulde hente sig en Hustru; thi Esau havde til stor Sorg for begge sine Forældre taget 2de cananitiske Kvinder til ægte.

Isædet for nu at blive Stammens Overhoved, maatte altsaa Jacob vandre til et fremmed Land, for at luttres ved Modgang og Møie, og således blive Besignelsen verdig. Engelslig var han vel paa den eensomme Vandring; men han stoltede paa Guds Hjælp, og en venlig Drom styrkede hans Tillid. Som han nemlig en Aften, da Solen gik ned, havde lagt sig til Hvile paa Marken, hvor Græsset var hans Bolster og en Steen hans Hovedpude, tykkedes det ham i Drømme, at han saae en Stige, der var opreist paa Jorden, og det Øverste af den naaede til Himmel, og Guds Engle stege op og ned paa den. Men ovenover Stigen, i den aabne Himmel, syntes han at see Gud, der sagde til ham: "Jeg er Herren, Abrahams og Isaks Gud! Det Land, du hviler paa, vil jeg give din Aftkom, den skal

blive talrig som Stovet paa Jordene, og ved den skulle alle Jordens Slægter velsignes. Og ses! jeg er med Dig, og vil beskytte Dig, i hvorihen Du farer, og vil føre Dig hid igjen tilbage."

Opmuntret vaagnede Jacob, tæskede Gud og fortsatte sin Vandring. Laban modtog hem venstigen, og de blev enige om, at han skulle tjene hos sin Morbroder i 7 Aar for at faae den yngste Datter Rachel tilslægt; men, da de 7 Aar vare omme, bedrog Laban ham, og gav ham Lea, den ældste. Vel så han ogsaa Rachel efter 8 Dages Forlob til Hustru; men derfor maatte han tjene otter i 7 Aar uden Len. I 6 Aar tjente derpaa Jacob for Len, og Gud velsignede hans Møie, saa at han fik store Hjorde og mange Synende; men, da Laban og hans Sonner derover bleve misundelige og sogte at bedrage ham, drog Jacob bort med sine Hustruer, med 12 Børn, 11 Sonner og 1 Datter, og med Alt, hvad han elede.

Paa Vejen til Canaan kom han forbi det Sted, hvor Esau boede, og han sendte derfor Bud til ham for at erfare hans Glæder

lag imod ham. Brødrene kom tilbage med den Efterretning, at Esau drog ham imøde med 400 Mand. Forstørrelset herover aarabte Jacob Gud om Hjælp, og sendte store Gaver for at formilde Broderen. Dog, saasnart Esau saae Jacob, der med Ydmighed gik ham imøde, ilede han hen til sin Broder og omsavnede ham med Lazarer. Han vilde ej have modtaget Jacobs Grav, og tilbød sig at lebsage ham med sin Hær; men, da Jacob frabød sig det, skildtes de endnu samme Dag fra hverandre, og Jacob havde den Glæde endnu at see sin gamle Fader, forend han døde.

Den vise Sen, siger Salomo, glæder sin Fader, men den onde er sin Moders Bedrevelse. Den Netfærdiges Arbeide gjer ham lykkelig, men Bedragerens Indtegt er Tab; thi Gods kan ikke hjælpe paa Dommens Dag, men et retsflaaffent Liv redder fra Strassen. Lad ikke Solen gaae ned over din Breve, thi den hele Lov indsluttes i det Bud: du skal elsse Gud over alle Ting, og din Næste som Dig selv.

S. Joseph.

Jacob havde 12 Sønner, af hvilke den næst ungste Joseph især var ham meget kær; thi det var den første Son, Rachel skjentede ham. Faderen havde givet ham en broget Kjortel, ligesom for at udmærke ham: herover blev hans Brødre misundelige, og da Joseph ogsaa undertiden angav deres flette Handlinger for Faderen, fattede de endogsaa Hat imod deres Broder. Hertil kom, at Joseph fortalte dem nogle Dremme, han havde hatt, og som, selv efter hans Faders Dom, syntes at robe Stolthed. Han drømte nemlig, at, da de engang bandt Neeg paa Marken, havde de Andres Neeg bojet sig for hans Neeg, og den anden Gang forekom det ham, som om Solen, Maanen og elleve Stjerner kom og boiede sig for ham.

Da derfor Jacob engang sendte ham ud for at see til sine Brødre, t. vare med Hjordene paa et fjernt og farligt Sted, sagde disse, saasnart de saae ham komme: "See der kommer den Drommer! lader os flaae ham ihies, og sige, at de glubende Dyr har

ve drebte ham." Den øldste, Ruben, overtalte dem imidlertid til ikke at kaste ham i en stor Vandgrav, af hvilken han siden hemmeligen vilde drage ham op, og bringe ham tilbage til Faderen. Men, da Ruben var gaaet bort, kom just en reisende Folk fremmede Kjøbmand, til hvilke nu de andre Brødre solgte Joseph som Slave. Vel blev Ruben meget bedrøvet herover, da han erfarede det, men, da det ei mere kunde forandres, søgte han som de Andre ikke at få jule deres Udaad. De slagtede derfor et Kid og dypede Josephs brogede Kjortel i dets Blod, hvilken de derpaa sendte til Jacob, som om de havde fundet den: see! hjære! sagde de, om det er din Sons Kjortel! Jacob troede, at Joseph var reven ihjel af et vildt Dyr, og var utrofelig over den elste Sons Død.

Imidlertid blev Joseph solgt af Kjøbmændene i Egypten til Oversten for Kongens Livvagt, Potiphars. Han vandt snart sin Herres Undest i saa hoi en Grad, at han satte ham til at bestyre det hele Huis. Dog, nogen Tid derefter blev Joseph falsklig anklaget for Potiphar, og denne lod ham derfor kaste i Fængsel; dog selv her vidste Joseph at

vinde Fangevogterens Undest, saa at denne satte ham til at have Opsyn over de andre Fanger. Blandt disse vare just 2 af Hoffets fornemste Personer, som vare faldne i Unaade, nemlig Kongens Hofbager, og hans Mundskjenk. En Rat havde de havt hver sin Drøm, og vare meget øengstlige derover; thi de gamle Folk satte megen Liid til Drømmene, og meente, at man ofte ved dem kunde erfare, hvad der skulde skee. Joseph spurgte om, hvad der fattedes dem, og da de nu fortalte ham deres Drømme, sagde Joseph dem, at inden faa Dage vilde Bageren blive hængt, men Mundskjenken komme til Maade igjen, og han bad ham derfor, naar han sik fin Værdighed tilbage, da at mindes ham, som her uskyldig maatte leve i Fængsel. Mundskjenken lovede det vel, men, saa snart han igjen kom til sin forrige Unseelse, glemte han den ringe Joseph, der havde trostet og hjulpet ham i hans Ulykke.

Den, som sætter sin Liid til Gud, skal ikke beskjæmmes, og den gudfrygtige Joseph fandt dersor Redning, da han mindst ventede det. Egyptens Konge, som man

kalde Pharaos, havde en Drom. Det tykedes ham, at han stod ved Nilflodens Bred, og seel 7 sebe Koer opsteg fra Flodens Vand, og efter dem 7 maaere Koer, der opslugte de forste, uden selv derved at blive sedere. Denne Drom kunde de Bise ved Kongens Hof ikke udtolke ham, og da Kongen derover blev meget bekymret, erindrede omfider Mundskjenken Joseph, og raadede at hente ham. Joseph kom, og Pharaos forlangte, at han skulde sige ham Drommens Betydning. Joseph var imidlertid ikke af de Bebygtere, der kaldes Drømmeudlæggere, hvilke Bibelen fordommer; han vidste, at ikun Gud kan aabenbare Menneskene, hvad der i Fremtiden skal skee, og han svarede derfor Kongen: "at udtolke Dromme hører Gud til; men han tilkendegiver Pharaos herved, at der skal komme syv frugtbare Aar i Egypten."

Joseph raadede tillige Pharaao at samle i de frugtbare Aar Førraad til de følgende Aar, og Kongen, som erkendte, at Gud var med Joseph, satte ham til Opsynsmand over hele Egypten, saa at han næst Pharaao var den fornemste Mand i Riget. Joseph

samlede nu i de frugtbare Aar en ubhyre Mængde Korn, med hvilket han, da Misvoerten kom, ikke allene reddede Egyptrne fra Hungersnød, men ogsaa Mange, der fra de tilgrændsende Lande kom til ham for at kjøbe Korn. Blandt disse kom også hans 10 Brodre, men da Joseph kendte dem, lod han, som om han ansaae dem for Speidere: thi de kunde naturligvis ikke gjenkjende ham. For at retsædiggjøre sig, fortalte de nu Joseph, at deres Fader endnu levede i Canaan, at de havde veret 12 Sonner, men at den yngste, Benjamin, var bleven hjemme, og den 12te var ikke mere til. Joseph holdt dem i 3 Dage indsluttede, derpaa kaldte han dem for sig og sagde: "Gjører, hvad jeg nu siger Eder, da skal det gaae Eder vel; thi jeg frygter Gud. En af Eder bliver her tilbage i Forvaring, mens I Andre drage hjem med hvad I have kjøbt. Men bringer derpaa Eders yngste Buder hid, da skal jeg troe Eders Ord." Da sagde de til hverandre: "I Sandhed! vi have forskyldt dette for vor Broders Skyld, da vi saae hans Sjeleangest i det han bad os, og vi vilde dog ikke høre!" Dette meente de nu, at Joseph ikke

førstod, saasom de troede, at han var en Egypter, da han ellers talte med dem ved Hjælp af en Tolk; men da Joseph hørte deres Ord, vendte han sig om og græd. Imidlertid blev Simeon for deres Dine bunden og bragt i Forvaring, hvorpaa de forrigfulde droge hjem, og deres Angest vorte, da de aabnede deres Sække og sandt Pengene for Kornet, hvilke efter Josephs Besfaling vare lagte oven paa Kornet i Sækkene.

Forsørget modtog den gamle Jacob det Budskab, hans Sonner bragte, men først da Mangelen nødte ham, tillod han dem at tage Benjamin med sig til Egypten, efterat Iudah havde lovet med sit Liv at indestaae for ham. Benjamin var nemlig Jacobs yngste Son, som Rachel havde født ham, fort forend hun døde, dersor var han baade Faderen og Joseph den kæreste. Saaledes droge nu Josephs Brødre tilbage til Egypten, og med rige Gaver fremstillede sig arbedigen for den mægtige og strenge Herre, i det de paa Landets Biis nedkaste sig paa Jordens for hans Fodder. Venlig hilsede Joseph dem og sagde: gaaer det eders Fader vel, om hvem jeg have talt? lever han endnu? De svarede: Det gaaer din

Tjener, vor Fader vel: han lever endnu. Men da Joseph kastede Vinene paa Benjamin, sin kjædelige Broder, spurgte han: er dette Eders yngste Broder, om hvem jeg fortalte mig? Gud velsigne Dig, min Son! sagde han og ilede bort, for at sege sig et Sted, hvor han kunde græde. Han græd, toede derpaa sit Ansigt, og vendte tilbage til sine Brødre, der spiste med ham og vare glæde.

Den følgende Dag lod Joseph give dem Korn, men i Benjamins Sak lod han legge sin egen Selskaal oven paa Kornet, og da de vare komne et Stykke paa Veien, sendte han den øverste af sine Tjenere efter dem, der skulde bestynde dem for, at de havde stjaalet hans Herres Selskaal. Med Forsørdeelse høre de denne Beskyldning og erkære, at Ingen af dem havde kunnet gjøre sig skyldig i denne Forbrydelse; "den døe, sige de, hos hvem Skaalen findes, og vi Andre ville være din Herres Slaver!" Hurtig fremitages Kornsækkene og randsages fra den Eldstes og indtil den Yngstes, i hvilken Skaalen findes. Maalsose af Skæk sonderreve de deres Klæder og vendte tilbage til Joseph, der spurgte dem, hvorsedes de havde kunnet vove en saa uædel

Handling? Hvad skulle vi sige? svarede Juda, hvormed skulle vi retfærdiggjøre os? Gud straffer vore Synder! se, vi ere dine Slaver, baade vi og den, hos hvem Skaalen blev funden. Nei, svarede Joseph, i kum den er min Slave, hos hvem man har fundet Skaalen: I andre kunne drage roligten hjem til Eders Fader.

Opmuntret ved Josephs Misshed trædte nu Juda frem, fortalte ham, hvor nødigen Jacob havde ladet Benjamin reise; og bad om, at Joseph vilde beholde ham som Slave istedet for Benjamin; thi sagde han, hvorledes skulle jeg drage tilbage, uden at Drengen var med? naar din Tiener, vor Fader seer, at Drengen ikke er med, da vil han sikkerliggen dse af Grammelse, og vi bragte vor Faders graae Haar med Sorg i Graven! Længere kunde Joseph ikke skjule sin Følelse, og han udbrød derfor i Graad og sagde: Jeg er Joseph! lever da altsaa min Fader endnu? Da hans Brødre for Skræk Intet kunde svare, vedblev han: Frygter ikke! Og vængstes ei, fordi I have bragt mig hid; thi Gud haver sendt mig til Egypten for at holde Eder og meget Folk ved Live." Nied Taarer omsavnes-

de han sine Brødre, og lod dem derpaa drage hjem, for med Pharaos Samtykke at hente Faderen ned til Egypten, og han bad dem, at de ei skulle lives paa Beien.

I Begyndelsen troede den gamle Jacob dem ikke, da de fortalte ham, at Joseph endnu levede, og var en Herre over hele Egypten; men, da de visste ham de store Gaver, han havde sendt, oplivedes Oldingens Land, og han udbrød: "Det er meget! Joseph min Son lever endnu! Ja, jeg vil drage hen og see ham, førend jeg deer." Saa drog Jacob med sit hele Huns til Egypten, og da Joseph erfarede, at han kom, lod han spænde for sin Bogn, og drog ham imøde, og de saaes, og han saldt om Faderens Hals, og græd længe. Men Jacob sagde: "gjerne vil jeg nu doe, da jeg har seet Dig igjen, at Du lever!" Ester Pharaos Tilladelse nedsatte nu den hele Stamme sig i Egypten, i et Egn, der kaldtes Gosen, og først efter 17 Aars Fortid døde Jacob der, 147 Aar gammel. Vel flygtede nu Josephs Brødre for, at han efter Faderens Død skulle have en den Grusomhed, de forhen havde viist, og de sendte derfor En til ham, der

i den døde Faders Navn skulde bede ham om, at tilgive dem, og de kom ogsaa selv og kastede sig for hans Fodder; men med Taarer svarede Joseph dem: "frygter ikke! Er jeg vel i Guds Sted! Jætækte vel at gjøre mig Ondt, men Gud har vær vendt det til det Gode, for at holde meget Folk i Live." Saaledes trostede han dem med hærlige Ord; thi han vidste, "at Hævenen hører Gud til," og "at vi skulle gjøre vel imod dem, som havde og forfolge os, og elskte selv dem, der ere vore Fiender."

9. M o s e s.

Israeliteerne: saa kaldtes Jacobs Efterkommere, vare i henved 400 Aar i Egypten, og formerede sig i denne Tid overmaade meget. Da dersor en ny Kongestamme kom paa Thronen, som ikke kendte Josephs Fortjenester, begyndte Landets Regent, af Frygt for deres Mængde, at plage dem. Ikke blot paalagde ham dem det haardeste Trælle-Arbeide, men han gav endog den grusomme Befaling, at alle Drengeborn skulde druknes, saasnat de vare fødte. Dog, just her ved blev den Mand fremkaldet og dannet, som

Gud havde udseet til at vorde Israeliteernes Bestrier. Moses blev nemlig i den Tid født, og, da hans Moder havde skjult ham i 3 Maaneder for de egyptiske Bodler, og nu ikke længere kunde dølge ham, gjorde hun sig en Kist af Rør, overdrog den med Beeg, og satte den, med Barnet deri, ud i Nisslodden mellem Sivet, medens Drengens Søster saae til, hvorledes det vilde gaae ham. Gud forgede ogsaa for den hjelpelelse Dreng; thi Pharaos Datter kom just ned til Floden, saae Kisten, og lod den hente. Hun ynkedes over det spæde Barn, og, da hans Søster nu traadte frem, og tilbed sig at skaffe en Amme, overlod Prinsessen det til Drengens Moder at opamme ham; men, saasnat Moses var voxet til, kom han til Kongens Hof, og blev der opdraget som en Første, medens hans Landsmænd nedkuedes, og fordærvedes ved den haardeste Trældom. I 40 Aar var Moses der; da maatte han flygte, fordi han havde antaget sig En af sine Landsmænd, og draebt den Egyptianer, som mishandlede ham. 40 Aar opholdt han sig derpaa i Midians Ørken, hos en Mand, ved Navn Jethro, der modtog ham venlig, og gav ham endog sin Datter

til Egypte. En Dag, som han nu vankede med sine Hjorde om i de øde Egne, saae han en brændende Tornebusk, der brandte, uden dog at fortærer; han nærmede sig forundret, og modtog nu her Iehovas Besaling, om at gaae tilbage til Egypten, og befrie Israeliterne fra Trældom. Moses adled, og fremslod for Pharaos, forkydende ham Guds Billie. Dog, Pharaos vilde ikke adlyde, omendkjondt Moses gav de klæreste Beviser paa, at Gud var med ham. 10 Landeplager fulgte efter hinanden, og først, da den røde kom, i hvilke alle Egyptens Førfæderte, fra Kongens indtil Betlerens Son paa een Mat maatte dse, først da lod Pharaos Israels Born drage ud fra Egypten. Imidlertid var dog neppe den første Skræk forbi, førend han angrede, hvad han havde gjort, og fulgte dem; paa det røde Hav's Bredder blevde indhenteede, og indsluttedes af Egyptens Hære; men paa Guds Besaling udstrakte Moses sin Haand over det røde Hav: Bolgerne veeg, og usadt gik Israel over Dybet, men, da Pharaos ogsat her vilde forfolge dem, vendte Havets Bolger tilbage, og begrove han med hans hele Hær paa Havets Bund. Moses

forte derhaa sit Folk til Sinai Bierg, hvor Gud gav dem Lovet, iblandt hvilke de 10 Bud vare de første. Men, omendkjondt Israels Born dagligent modtoze nye Prover paa, at Gud paa overordentlig Maade understøttede Moses, saa vare de dog bestantigen tilbøielige til Oprør og Afgudsdyrkelse. Kort efter at Loven var given, medens Moses var paa Sinai, for at indhugge de 10 Bud i 2de Steentavler, tvang de hans Broder, Upperstepræsten Atron til at støbe dem en Guldkalv, ligesom Egyptens Afguder, og, da de vare komme til Canaans Grænser, til dette Land, Gud havde lovet dem til Eiendom, og hvor deres Fædre havde boet, da gjorde de af Feighed Oprør imod Moses, og vilde ikke gaae i Striden mod Cananiterne. Moses maatte derfor efter Guds Besaling føre dem i 40 Aar omkring i Ørken, indtil alle de vare dde, som udgik fra Egypten, og der havde faaet Smag paa Afgudsdyrkelse og ussel Trældomsland; thi de vare ei duesige eller værdige til at indtage Fædrenes Land. Ikkun 2 vare efter disse 40 Aars Fortid tilbageaf dem, der havde vorret i Egypten, og den ene, Josua, blev nu Mose Efterfølger,

120 Åar gammel, nedlagde nemlig Moses paa Grændsen af det forjættede Land sin Anfører-Vær-dighed, velsignede, og formaneede Folket, forudsagde dem deres Skjedne, hvis de overtraadte Guds Bud, og gik derpaa op paa et Bjerg, hvorfra han kunde se ud over det Land, for hvis Besiddelse han i 40 Åar havde arbeidet, men som hans God ei nogensinde skulde betroede: saa var det Guds Villie. Her døde nu dette store Guds Sendebud, og Ingen veed hans Grav; men hans Love kjende vi, og for Jordens for-gaer, skal ei deres Minde udlettes.

IO. Josva.

130 Dage sorgede Israel over Moses; dernaa drog de under Josvas Anførelse mod Cananiterne, fra hvilke de ikun adskilledes ved Floden Jordan. Dog, ligesom over det rode Hav, sorte ogsaa Gud sit Folk over Jordans Vand, og nu ginge de frem, paa undervulde Maader hilspne af den Almøgtige Gud, fra Seier til Seier. I 6 Åar undertvang Josva 31 finaa Førstier; derpaa deelte han Landet imellem Israeliternes 12 Stammer, og levede siden som Landets Hoveding

i 15 Åar. For sin Øeb samlede han det hele Folk, og holdt en Tale til dem, hvori han skildrede alle Guds Velgjerninger, og formanede dem til at følge de Love, Gud ved Moses havde givet dem: de lovede det høitideligen, og fort deres ter bode den god frugtige uegennytte Helt, der troligen havde vandret i Mose God-spors, og sat sin Liid, ikke til Folkets Styrke eller egen Klogt, men ikun til Jehovahs Bi-stand; thi alt Kjed er Ho, og ene fra ham, som er Herenes Herre, komme Seier og Kraft.

II. Dommerne.

Ester at Josva var død, forsaldt Jøderne til Afguderi, hvortil de lode sig forføre af deres Naboer, og af de Cananiter, som vare blevne tilbage i Landet. Men med Afgudedykelsen fulgte allehaande Laster, Lovene og Ørigheden ringeagtedes, og Tilliden til Jehovah forsvandt. Folgen heraf var, at fremmede Folk undertvang Jøderne, som nylig under Josva havde været Hedningernes Skræk; thi Guds frygt er Rigernes Styrke. Naar Noeden var haard, anraabte de Gud om Hjelp, og da lod han enkelte Mænd fremstaae iblande

dem, der var udmærkede ved Klogskab og Mod, hvilke saa med Guds Vistand freste Landet fra Tiendens Bold, og syrede det saalønge, de levede. Deelige Mænd vare den tapre Barak, den djerfe Gideon, den forstantige Jephtha, og flere, hvilke man har kalbet Dommerne, fordi de tillige, som de Overste i Landet, skulde holde over Lov og Ret.

Blandt Dommerne regnes og den stærke Samson, som ubevæbnet dræbte en Lov, og tilsviede sit Lands Tiender, Philisterne, megen Skade; men, da han af hedenske Dvinder lod sig forføre, veeg hans Kraft fra ham, og han kom omvisder i sine Tienders Magt, der stak hans Hine ud, og satte den forhen saa frugtelige Kæmpe til, paa Trelleviis, lænkebunden at male Horn i sit Fængsel. Engang hentebede ham frem paa en stor Fest, for at haane den værgeløse, blinde Hest: da hav han til Gud, greb om de Stotter, hvorpaa det Afgudstempel hvilede, i hvilket de vare forsamlede, og med sin fordoms Kraft reev han dem omkuld, begravende sig tilligemed en talrig Skare af Tiender under det sammenstyrtede Tempels Gruus.

Den sidste af Dommerne var Samuel. Han blev opdraget i Upperstepræsten Elis Huus, der havde 2de ryggesløse Sønner, hvis Undskab Faderen ikke straffede, omendkjondt han kjendte og dadlede den. Saadan Lemfaldighed misligher Gud; thi den, som elsker sin Son, tugter ham tidlig. Den gamle Eli døde af Skræk over Fædrenelandets Ulykke, da man bragte ham den Efterretning, at Philisterne havde slaaet Jødernes Hær, at begge hans Sønner vare faldne i Slaget, og at Herrens Ark, d. e. den guldbesslagne Kiste, hvori de 2 Steentavler gjemtes, paa hvilke de 10 Bud vare indhugne, at selv den var kommen i Tiendens Bold. Samuel derimod havde af Elis Sønner seet, hvor hæslig Læsken er, og blev derfor en retskaffen og gudfrygtig Mand. Folket valgte ham til Dommer; han udryddede Af-gudsdyrkelsen, oprettede Skoler, og drog om i Landet for at domme og paasee, at Lovene bleve opfyldte af Folket. Pest nødte Philisterne til at give Arken tilbage, og, da de siden vilde paafoere Israel Krig, blev de slagne; thi nu sloede Folket paa Gud, og den, som forlader sig paa Herren, skal ei stole forgjeves.

I2. Ruth.

I den Tid, da Dommerne styrede Israel, drog en Mand med sin Hustru og zde Sonner fra Jødeland, formedelst Hungersnød, og bosatte sig hos et Rabofolk, der kaldtes Moabiter. Her gistede hans Sonner sig ogsaa, men efter no- gen Tid døde baade de og Faderen, hvorpaa deres Moder Naomi vilde vende tilbage til sit Fædreland. Hendes Svigerdøtre tilbøde sig nu at ville følge hende, og den ene af dem, Ruth, lod sig heller ikke overtale; men forlod sin Slægt og sine Venner, for at følge med den gamle fattige Svigermoder til et fremmed Land, for at kunne pleie og ernære hende i den svage Alderdom. Denne Ruths Frimhed blev heller ikke ubetont af ham, som styrer Alt. I Høstens Tid gik hun ud, for at samle Ax paa en rig Mands Acre, som hed Boas, og som var af hendes afdøde Mands Frænder; thi Moses havde beslægt, at de Ax, der faldt paa Algeren, naar Kornet blev bundet i Meeg, de skulde tilhøre den Fattige. Boas saae her den ædle Ruth, og da han havde erfaret, hvor stor Omhed hun havde viist for Naomi,

tog han hendeinden til Egte, og hun fødte ham en Søn, der blev Farfader til David, Israels store og navnkundige Konge.

I3. Saul.

Da Samuel var bleven gammel og svag, satte han sine 2 Sonner til Dommere i Landet, for at de skulde lette ham hans Arbeide; men disse vare ei resfærdige som deres Fader; thi de folgte Betten for Penge. Fortørnet herover forlangte Folket af Samuel, han skulde vælge dem en Konge, omendskjønt at de efter Mose Love skulde anse Gud som deres Konge, og Upperstepræsten som den, der forkyndte hans Villie. Områder valgte ogsaa Samuel efter Guds Besaling Saul af Benjamins Stamme til at være deres Konge, og da denne unge Mand hverken var af hoi Byrd eller berømt, vare mange saa uformstig, at de spottede med den udvalgte Regent; Saul var forstandig nok til ikke at bekymre sig om deres Haan, og nogen Tid derefter vandt han ved sin Tapperhed i saa hoi Grab Folkets Underst, at de vilde have dræbt disse Mennesker, der forhen havde talt foragteligt om Lan-

dets Konge; men Saul tillod ikke at der seede dem meget Ondt.

I lang Tid var denne Konge lykkelig, og seirede gjenstigne Bange over Landets Fiender; men omsoer blev han derover hovmodig, og vilde ei adlyde Guds Besalinger, eller Mose Lov. Samuel forkynede ham Guddommens Mishag, og fra nu af var hans Lykke og hans Mod veget fra ham. Da han var missfornøjet med sig selv, blev han tung sindig, misundelig og grusom. Musik var det eneste, som kunde opmunstre hans urolige Sind, og man hentede dersor den unge David til hans Hs, der vel forstod at spille paa Harpe. I Begyndelsen havde den ulykkelige Konge ogsaa David kær; men kort derafter paa udbrød der en Krig med Philisterne, i hvilken David med sin Slynge fældede i en Dækamp den store Kæmpe Goliath, som ingen anden vorde vove sig i Kamp med. Straax vaagnede Sauls Misundelse, saa at han endog stroakte David efter Livet, og da Sauls ødle Son, Jonathan, som havde indgaaet trofast Venstab med David, segte at redde ham, var han noer selv bleven dræbt af sin Fader, der endog kastede sit Spyd efter

ham: ja, Saul lod endog henrette ikke allene Øpperstepræsten, men ogsaa hans hele Familie, fordi han havde givet David, da han flygtede, Baaben og Brod, nogen han ei kunde vide, at Kongen var forbittret paa David. Saaledes bringer den ene Synd den anden med sig, og dersor, Bee den Ulykkelige! der gior det første Skridt paa Læssens Bane; thi Synden er en grusom Herre: selv med Angerens og Fortvivelsens Svøbe driver den sin Slave fra Brøde til Brode, indtil han med aabne Øjne styrter sig i Fordærvellsens Alsgrund.

Saaledes gif det og den ulykkelige Saul. En Krig udbrød attor med Philisterne; men den for saa kjække Helt skjul nu for Kampegens Udsald. For havde han forbudet Spaagvinder, at være i Landet, da Mose Lov forbededeslige Overtro; nu opsgote han selv en saadan Ovinde, for af hende forud at erfare, hvad Udgang Striden vilde faae. Skjont han kom om Natten forlædet, kendte dog denne Bedrageriske Kongen, og forkynede ham nu i den dode Samuels Navn, hvis Skygge, hun sagde, fremstod af Jorden, at Nederlag og Dod forestod ham den folgende Dag. Kong

gen vendte tilbage, og gik, forladt selv af Haabet, i den sidste Kamp. Fienderne seirede; den tapre Jonathan og hans tvende Brodre vare allerede tilligemed en stor Deel af Folket faldne, og Kongen selv stod, haardeligen saaret, allene paa Valpladsen med sin Vaabendrager, rundt omgivet af hævlystne Fiender. Da bad han Vaabendrageren, at han skulde stede ham Sværdet i hans Bryst, paa det at han dog ei skulde falde i Fiendernes Hænder, og haanligen mishandles af dem; men denne funde ei bequemme sig til at legge Haand paa Herrens Salvede! Saul satte derfor Sværdet mod Jordens, og dræbte sig selv. Philisterne fandt hans Lig, og op-hængte det til Haan paa deres Mure; men Indvaanerne i en Stad, som Sauls Tapperhed forдум havde befriet fra Fiendens Bold, ginge om Matten med Livsfare ind i Fiendens Land, og nedtoge Liget for at begrave det.

14. David.

Saa lange Saul levebe, maatte David vanke omkring som en Flygtning fra Sted til Sted; thi, omendstjordt Samuel havde efter Guds Billie salvet ham til at blive Konge over Is-

rael, vilde han dog ei med Oprør eller List beroeve sin Herre Kronen; men biede taalmodigen, indtil den Eid kom, da Gud selv vilde give ham den. Vel vidste Jonathan, at David, og ikke han selv skulde folge hans Fader paa Israels Throne; men med trofast Vensteb glædede han sig derover, og ønskede sig blot den næste Plads ved Davids Side, naar han blev Landets Konge.

To Gange havde David Sauls Liv i sin Haand, uden at gengjelde Ondt med Ondt. Den ene Gang kom Saul til en Hule, hvor David, som han forfulgte, just var med sine Folk, uden at Kongen vidste det. Saul lagde sig til at sove, og Davids Venner raadede ham til at dræbe sin Fiende, som Gud havde givet i hans Bold; men med Erefrygt for Landets Konge forlæstede David deres Forslag: han skar blot en Flig af Sauls Kappe, og viiste ham den, da han vaagnede, til Bevisis paa, at han ikke stod Saul efter Livet. Saul erkjendte sin Brode, og sagde: "Du er retfærdigere end jeg; thi Du betalte Ondt med Godt!" Ikke desmindre forfulgte han ham dog atter efter nogen Eid, og kom paa ny i Davids Bold. Han havde

nemlig leiret sig med sine Folk paa en Slette mellem Bjerge, og da han ikke troede, at David var ham nær, lagde han sig med alle sine til at sove. David gik dersor ubemærket ind i Leiren, og tog fra den slumrende Konges Hovedgjerde hans Vandkrukke og hans Spyd, hvilke han siden viste ham fra een af de nærliggende Klipper. Vel udbred Saul nedbeiet og skamfuldt: "jeg haver handlet daarlig, og faret meget vild! men kom nu ikun til mig, min Son David! thi jeg vil ikke mere gjøre Dig Ondt herefter;" men, da David vidste, at den Ondes Sind er som Belgen, der tumles af de mange Bind, tog han venligent Afsked, og drog bort fra sit Hædreneland, indtil Saul var falden i Slaget mod Philisterne. De fremmede Folk, hos hvilke han opholdt sig, segte at ophidse ham til at føre Krig mod Saul, men, om end skjøndt han selv derved kom i Livssfare, vilde han dog ikke løfte Vaaben mod sine Landsmænd, end sige mod sin Konge.

Efter Sauls Død satte hans tappre Feldherre Abner En af hans Sønner paa Thronen, og ikun Juda-Stamme valgte David

til Konge. Uagtet Sauls Son var en udneelig Regent, og uagtet Abner paaførte David Krig, men blev slaaet, gjorde dog David intet Forsøg paa at erobre det hele Rige; men biede, indtil Tiden kom. Efter 7 Aars Forløb blevé baade Abner og hans Konge dræbte ved Snigmord, og nu først besteg David hele Israels Throne, men straffede Morderne. Som Konge anlagde han Hovedstaden Jerusalem, og førte mange lykkelige Krigs, saa at han blev en meget mægtig Herre.

Dog, i Medgang havde David været meget ødel og stor; af Medgang lod han sig forlede til sjældig Ubaad. Medens hans Hær freede i fremmed Land for Rigets Åre, saae han den skønne Bathseba, der var gift med En af hans Hække Stridsmænd, ved Navn Urias; ikke desmindre fattede Kongen skamelig Kjærlighed til hende, og for at kunne saae hende til Hustru, besalede han sin Feldherre at sætte Urias paa en farlig Post, og der lade ham i Stikken, saa at han maatte falde for Fiendens Sverd. Feldherren var ussel nok, til at opfyldte dette Kongens Øns

ße, uagtet man skal adlyde Gud mere end Mens
neskene, og nu ægteude David Bathseba i det
Haab, at hans Forbrydelse var skjult for Men-
nessenes Øine, som om man ei mere maatte
frygte for Guds end for Menneskers Dom.

Da fremtraadte Propheten Nathan
for Kongen og sagde: "Evende Mand boede
der i den samme Stad; den ene var saare
riig, og eiede stort Øvæg og smaaat Øvæg i
stor Mengde; den anden derimod var fattig,
og havde ikke et lidet Lam, som han havde
kjebt og opklækket, og som hos ham var voxet
op tilligemed hans Born: det aad af hans
Haand, og drak af hans Væger, og var næ-
sten som et Barn i Huset. Men der en Van-
dringsmand kom til den Rig., da sparedes han
sit smaae Øvæg og sit store Øvæg, og tog den
Fattiges eneste Haar; det slagtede han, og
lavede det til Spise for den Fremmede, som
var kommen til ham." David forbittredes,
da han herte denne Uretfærdighed, og udbred-
te sin Harm: "Bisseligen! den Mand er et
Dedsens Barn, som gjorde dette!" Men
Nathan stog Ordet, og sagde: "Du er
Manden, Konge! Saar siger Herren,

Israels Gud. Jeg sa vebe Dig til Konge over
mit Folk, udfriede Dig af Sauls Haand, og gav
Dig din Herres Throne: hvi haver Du foragtet
Herrens Bud, og gjort hvad Ondt er for hans
Øine; thi Du har myrdet Urias med Fiendens
Sværd, og taget hans Hustru til ægte."

Som Samuels Stemme forдум havde
revset Saul, da han overtraadte Guds Besa-
lling, saaledes irettesatte nu Nathan med fri-
modig Strenghed sin Konge: Saul erkendte
vel sin Brode, og kjælvede for den truende
Straf, men han forbedrede sig ikke, fordi
Synden var ham kjær; David angrede deri-
mod sin onde Gjerning, ydmygede sig for Gud,
og lagde siden stædig Bind paa at gjøre hans
Villie, og den Allgode tilgav ham hans Synd.
Megen Modgang maatte han imidlertid siden
friske; thi den første Son, som Bathseba
fødte ham, mistede han strax ved Sygdom;
en anden af hans Sønner blev drebt af sin egen
Broder, og, hvad der dybest maatte saare
hans Hjerte, 2 af hans egne Born gjorde
Optrer imod ham. Den første af dem, Ab-
salon, vidste nemlig ved sin Skjønhed og

Venslighed at vinde Folsets Hierter, og understøttedes af en listig Mand, ved Navn Achitophel, som hidtil havde været een af Davids Fortroelige: det lykkedes ham deraf at samle en Hær, og nær havde han overrumplet sin Fader i Jerusalem. Med nogle faa trofaste Mænd maatte David tilfods flygte fra sin Hovedstad, og skjule sig paa den anden Side af Floden Jordan: underveis var Gen ved Navn Simei ussel nok til at forhaane sin ulykkelige Konge; men David tillod dog ikke sine Folk at straffe ham, og en Aanden, som hed Barsilai, lindrede Kongens Kummer, da han som en tro Undersaat bragte sin Herre Levnetsmidler og Hjælp i hans Nød.

I midlertid samlede Davids Fældtherre, den sridbare Joab, en Hær, med hvilken han gik imod Absalon, der trods Achitophels Raad havde brælet i Jerusalem, og derved revet sig selv den vundne Fordeel. Achitophel, som vel havde haabet, at han selv skulle komme til at herske i den uerfarne Ynglings Ravn, saae nu sine Rænker lønnede med Utak, hængte sig, og falbt saaledes efter Fortjeneste i den Grav, han havde gravet for en Aanden.

Ei heller gik det Absalon bedre: han blev slagen af Joab, og da hans lange, skjonne Hovedhaar paa Flugten flyngede sig om Grennen af et Træ, blev han hængende død, indhentes, og dræbtes af Joab, uagtet David strengeligen havde befalet, ei at dræbe hans Søn, som han endnu inderligen elskede og sørgede over.

Efter saamange Lykkens Omvejslinger døde om sider David, gammel og mæt af Dage. Han var en stor Regent, og Efterkommerne præste hans Regering som Rigets gyldne Alder. Han var og en herlig Digter: derom vidne de mange lislige Sange, som ere bekendte under Navn af Davids Psalmer. Saaledes lod hans Klagesang, da Nathan havde aabnet hans Øine: "Gud, vær mig naadig efter din Misundhed, udset mit Overtrædelse efter din Barmhertighed! thi jeg kjender mit Brode, og mit Synd staaer altid for mit Øie. Gud! slab i mig et reent Hjerte, og fornye i mig en stadig Aland! Bortkast mig ei fra dit Alsyn, og tag ei din hellige Aland fra mig! Ei haver Du Lyst til Offer, ellers havde jeg givet Dig det; til Brændoffere haver

Du ikke Behag. De Øffere, Dig behage, er en sonderbrudt Land — et knuset og angersfuldt Hjerte skal Du, Gud! ikke foragte! 51 Ps."

15. Abigail.

Medens David endnu vankede om, landsflygtig i sit Fædreneland, for at undgaae Sauls Had, opholdt han sig nogen Tid i Merheden af en riig og gjerrig Mand ved Navn Nabal, der havde store Hjorde, som David og hans Staldbrodre forsvarede mod Reverses Angreb. Da dersor den Tid kom, at man klippede Faarenne, sendte David Bud til Nabal, og bad ham om en liben Gave af Levnetsmidler til sig og sine Mænd; thi Faareklipningen endtes hos Hyrderne med en Fest, ligesom Høsten hos os, og da takke vi Gud værdigen for de modtagne Belgjerninger, naar vi hjelpe vor trængende Næste; desuden pleier Glæden at aabne Mennessets Hjerte, og Gjæstfrihed er selv hos vilde Folkeslag anset for en hellig Pligt. Saa tankte imidlertid ikke Nabal; med Haan svarede han Davids Sendebud: "Hvo er denne David; Isai Son? der ere nuomstunder for mange, der løbe bort fra de-

res Herrer til, at jeg skulde tage mit Brod og mit Slægtede Øvæg, og give det til Folk, jeg ei kender!.. Da dette Svar forkyndtes David, optrændtes hans Brede, og han drog med sine Folk mod Nabals Gaard, for blodigen at hævne den tilsoede Fornærmedse. Imidlertid havde Abigail, Nabals Hustru, erfaret, hvor daarsligen hendes Mand havde handlet: strax tog hun en Mængde Levnetsmidler, Kjød og Brød og Frugter, med hvilke hun lede David imøde, uden at sige der til sin Mand, og da hun mødte ham, fillede hun snarlig ved blid og forstandig Tale hans Brede, saa at han med Erfjendtlighed modtog Gaven, og takkede hende, fordi hun havde hindret ham fra i sin Brede at begaae en Boldsomhed, han siden efter vilde have angret. Saaledes reddede den forstandige Hustru Familien fra Undergang, endskjont hun ei kunde redde sin uformuftige Mand fra den fortjente Straf; thi, da han den følgende Dag vaagnede af sin Kuus, og erfarede, hvor stor en Fare han havde været i, blev han saaledes slaaet af Skræk herover, at han 10 Dage derefter døde, og altsaa for stedse maatte forlade sit Bred, sit Kjød og sin Vin.

"Hvo som spotter en Arm, siger Saloms, forhaaner den, som ham skabte, og hvo der gjengselder Godt med Ondt, fra hans Huus skal Uheld ei vige. Den, som er hastig til Vrede, handler Uret, og en langmodig Mand er bedre end den Starke: større er den, som hersker over sit Sind, end den, som erobrer en Stad. Venlig Tale er at ligne med Honning; den er fæd for Sjelen, og læger vort Hjerte." Ordsprog 17; 5, 13, 16, 32, 24.

16. Salomo.

Da David døde, efterlod han Riget til sin Son, den vise Salomo, som byggede et herligt Tempel i Jerusalem, for der at dyrke Gud. Hidindtil havde man nemlig ikke haft et Telt, saaledes som Moses indrettede det paa Vandringen igennem Ørken, i hvilket man paa visse Tider offrede og gjorde Bon til Gud. Vel vidste Salomo, som han selv sagde, da Templet blev indviet, at Gud ikke boer i et Huus, som er bygget af Menneskehænder; thi selv Himlen indslutter ham ei; men det store Tempels Pragt skulde minde

Folket om, hvor hoi den Herre var, hvis Huus det kaldtes.

Salomo regjerede i Fred, saalænge han levede, og var beromt over hele Østerland, formedeselft sin Viisdom, saa at endog en Dronning fra et fjernt Land kom for at besøge ham, og høre hans Tale. Som Dommer viiste han en Prøve paa sin Snildhed, da 2de Modre fremstillede sig for ham, af hvilke den Enne havde om Natten af Uforsigtighed lagt sit eget Barn ihjel, og derpaa stjaælet den Andens, som hun nu paastod var hændes eget. Da der ingen Beviser vare, bod om sider Salomo sin Drabant, at han med Sværdet skulde dese Barnet mellem de twistende Kvinder, og opdagede saaledes snarlig, hvo af dem var den virkelige Modre, da hun, frygtende for, at det var Kongens Alvor, heller vilde afstaae Barnet til den Anden, end see det dræbes for sine Nine. End større Prøver paa Salomos Viisdom have vi i de hellige Skrifter, der bære hans Navn: Ordsprogene, Prædikeren og Høisangen; thi "de lære os at forstaæ Viisdom og Ret; de give Uvise Vib, og den Unge give de Kundskab og kloge Maad." Dog lod ogsaa denne vise Mand sig forsere af

fremmede Dvinder, han havde øgtet, til at saale, at de dyrkede Afguder, og derved tillige forsvarte Andre til at glemme den eneste sande Gud, hvorfor ogsaa Riget allerede inden hans Død begyndte at vafle.

17. Nehabeam.

Da Salomo var død, samledes Folket for at vælge den nye Konge. De sendte Bud til Nehabeam, Salomos Son, at de vilde hylde ham som deres Konge, hvis han ville sætte nogle af de tunge Byrder, som hans Fader havde påslagt dem, for at tilfredsstille sin Lyst til Oppighed og Pragt. Nehabeam raadforte sig om dette Budskab med de Eldste, som havde staet for Hans Faders Salomos Ansigt, medens han levede, og med ham overvejet Landets Farv. De sagde: "giv i Dag efter for Folkets Billie, og svar dem med venlig Tale, saa ere de dine Ejendre siden, saalænge Du lever." Men Nehabeam forlod de Eldstes Raad, og spurgte de Unge, som med ham var opvokne, og som var hans Selskab, hvad han vel skulde gjøre. Disse raaddede ham vartimod de Gamle, til at svare Folket, at "havde hans Faders Lag været tungt, da vilde

hans blive endnu tungere; havde hans Fader tugtet dem med Sværer, saa vilde han tugte dem med Skorpioner," og ligesaa ubesindig som hans Raadgivere vare, gav Nehabeam ogsaa dette stolte og usornuftige Svar til Folkets Sendebud. Saasnart det forsamlede Folk hørte, hvad Nehabeam havde sagt, udbrød de med Haan: hvad kommer da David os ved? og de 10 Stammer valgte sig en Andentil Konge, ved Navn Jeroboam; ikun Juda og den lille Benjamins Stamme blev Nehabeam undergivne. For sil-digt sagte Kongen nu at forsonet det forbritte Folk; de stenede hans Sendebud: han vilde endog med Magt twinge dem; men da fremstod en Prophet, og bed ham at sende Haren bort, thi Gud vil et, at Brodre skulle drage Sverdet mod Brodre.

Saledes adsplittedes Davids mægtige Rige allerede under hans Sonnesøn, og der opkom nu i et og samme Folk 2de Kongeriger: Juda og Israel, ikke fuldt 1000 Aar før Christi Fodsels. De feidede mod hinanden indbyrdes, og blevedes føltere Roy for deres Fiender. Daarligt hældede derfor Nehabeam; "thi Hovmod gaaer for Fal, og Tungen er vel et lidet Lem, men kan dog anrette

meget Ondt: den er som en lidet Snist, der tids
rænder den største Skov i Brand." Daarligens
handlede ogsaa Folket; thi det betenkte ikke, "at
hvært Rige, som bliver spildagtigt med sig selv,
lægges øde, og kan ikke vorde bestandigt;" det hav-
de glemt, hvad David siger: "See hvor godt, og
hvor lilsigt det er, at Brodre boe enigt til sammen!
som Duggen det er, den qvægende Dug, der
falder paa Zions Bjerg." Megen Erfaring, si-
ger Jesus, Syrachs Son, er de Gamles Krone,
og vel sommer det sig dersor den Graahærdede
at domme, og den Gamle at give Raad; thi
Ungdom og Viisdom boe ikke til sammen.

18. Achab.

Jeroboam var den første Konge i Israels Ri-
ge, og gjorde det, som var Ondt for Herrens
Mine; thi, han frygtede for, at, hvis Fol-
ket vedblev at drag op til Jerusalem for at
offre, saa kunde de let bringes til at forlige sig
med deres Brodre i Juda = Rige, hvis Ho-
vedstad Jerusalem var, og han opreste dersor
2de Guldkalve, der skulde være Billeder af
Gud, ligesom han havde set i Egypten, og
for disse Billeder offrede og tilbad baade han

selv og Folket. Laabelig og end var sfig Klogskab:
den udsprang af et ugudeligt og egenmyrtigt Hjerte,
og dens Frugt var Fordærvelse for ham og hans
Folk. Allerede hans Sen blev myrdet af en Opr-
ører, og hans hele Slægt ynkelen dræbt, og
saaledes gik det med enhver Slægt, der egen-
mægtigen ranede Kongescepteret i Israel. Un-
dertrykelse, Laster, Hunger og Fjenders Over-
mægt plagede næsten uophørligen det ulykkelige
Folk, der havde sveget sin Konge og sin Gud.

Slettest mellem slette Fyrster var dog
Achab, fordi han lod sig styre af sin onde
Dronning, den afgudiske og grumme Jesa-
bel, og fordi Gud havde givet ham Evne til
at blive en god Regent, og tids lod ham ved sit
Sendebud, den store Prophet Elias, advare
og irrettesætte, skjønt forgjeves. Saaledes
havde Achab faaet Lyst til at eie et Buumbjerg,
som tilhørte en retskaffen Mand, ved Navn
Na bo th, og han bad ham dersor om at maatte
kjøbe det af ham, men da det af Moses var
bleven forbudet at sælge sin Jord, aflagt Na-
bo th Kongens Begjæring. Achab var en Sla-
ve af sine Lyster, og gik dersor hjem, hvor
han mismodig lagde sig til Sengs uden at ville

spise eller drikke. Jesabel spurgte om Uarsagen, og da hun havde erfaret den, udbredt hun spotten: "Er Du da virkelig Konge i Israels! staae op! vær lystig og glad — jeg vil give Dig Naboths Viingaard." Flux sender den onde Dronning Bud til Dommerne i Naboths Stad, at de skulle falde denne retskafne Mand for Netten, og fremstille falske Vidner imod ham, som skulle beskyde ham for at have spottet Gud og Kongen; derpaa skulle de domme ham til Dode, stenen den uskyldige, og tilkjende Kongen hans Gods. Oprigheden i denne Bye var feig nok til at adlyde denne græsselfige Besaling, der bed dem at aflægge falskt Vidnesbyrd, og at udøse uskyldigt Blod.

Saa snart Dronningen erfarede, at Naboth var stenet, forlyndte hun den svage Forste, at nu var Viingaarden hans. Uden at bekymre sig om, hvosledes dette var skeet, især Achab glad derhen, for at tage den i Besiddelse; men neppe havde han betrædt den dyrt kjøbte Ejendom, førend Elias fremstod for ham, og forlyndte hem Guds Straf for det begangne Mord. "Paa det Sted, sagde Propheten, hvor Naboths Blod maatte rin-

de, der skulle og Hundene slikke Achabs Blod." Kongen erkjendte sin Brode, og forlod anden Gang med Mismod den skonne Have; men, han var Syndens Træl, og formaaede ei for stedse at afskaffe dens Aag, hvor tungt det end maatte være. Hans Endeligt var dersor sorgeligt som hans Liv: i et Slag mod en fiendlig Konge, der gjengjeldte hans Velgjerninger med at ramme ham efter Livet, blev Achab rammet af den hævnende Piil, omendkjøndt han gik i Kampen forklædt som simpel Stridsmand. Saaret bragtes han tilbage til Naboths Stad, og endte der sine Dage. Tvende af hans Sonner, begge onde, besøgte Thronen efter ham: den første regjerede ikun 2 Aar, da et Hald stilte ham ved hans Helbred, og kort Tid efter ved hans Liv; den Aanden blev med hele Achabs Familie myrdet af en Oprører, som derpaa bemægtigede sig Israels Throne, og som lod Jesabel redskyte fra et Bindue paa Kongeborgen, og hendes Liig hensligge ubegravet til Nov for Hundene.

19. Hosea.

Borgjieves ivrede Propheten Elias mod det Af- guderie og de mange Laster, der ødelagde Is-

rael's Rige: forfulgt maatte han vandre til fremmede Lande og til øde Orkener; men Herrens Engle bragte ham Fode, og i Nattens Stille fornam han den Heiestes Røst, der opreiste hans synkende Mod, og styrkede ham til, med Haab og Kraft at rygte sit Kald, indtil Gud omsider paa vidunderlig Maade boritog ham fra Jordens til Samfund med sig. Ogsaa hans fromme Discipel, Propheten Elisa, stred mod Fyrstens og Folgets Fordærvelse; men uagret baade han og hans Lærer, ved Guds Bisstand, kaldte selv Døde tilbage til Livet, vilde de levende Døde dog ikke agte paa deres Stemme. Siden lod og Guds Røst til Folket gjennem Propheterne Hoseas og Amos, af hvilke den sidst blev kaldet fra Hyrde til at være Prophet; ikke desmindre vedblev Afgudsdyrkelse, Ondskab og Vellyst at herske overalt i Landet, fra Kongens Borg indtil Bettlerens Hytte. Det ene Oprør afofste det andet, og kun gjennem Blod gik Veien til den vakkende Throne.

Omsider kom da Straffens rædselsulde Tid. En Konge, ved Navn Hosea, sad nemlig paa Israels Throne; vel var han mindre ugodelig end de første af hans Forpagt,

men dog havde han tilslaget sig Kronen ved at myrde sin Konge. I 9 Aar var han den, men maatte være en fremmed Herre, Assyriens Konge Salmanassar, underdanig, og da han omsider vilde rive sig los, kom Assyriernes Hær, indtog Landet, bandt Kongen i Lanter, og bortførte det hele Folk til fjerne, fremmede Lande, fra hvilke de aldrig vendte tilbage. Saaledes undergik Israels Rige, efter at det havde staat i 250 Aar, som et Beviis paa Herrens Langmodighed, og i det øde Land nedsatte nu Hedninger sig, som Salmanassar sendte herhen. De plagedes af vilde Dyr, og antoge deraf den jodiske Religion efterhaanden. Af Hovedstaden i Landet, Samaria, kaldte man dem Samaritaner.

20. Kap. hat.

Et Oprør havde stiftet Israels Rige, og en Trolos var dets første Konge: her afsløste deraf idelig den ene Kongefamilie den anden; i Juda Rige derimod blev Davids Familie stedse paa Thronen, og der var dog een oganden Regent, som frygtede Gud og gavnede sit Land. Allerede under Nehabeam blev

Jerusalem erobret, og Templet plyndret af en fremmed Konge: saalidet kunde det Guld hjelpe, som Salomo havde samlet, da Rehabeam ei frygteude Gud. Under den fjerde af hans Esterkommere, som heed Josaphat, vandt der imod Riget ny Styrke og Velstand; thi han var en from og retsklassen Fyrste. Han udryddede Afguderiet, opbyggede de faste Stæder og satte Dommerne overalt i Landet, hvilke han gav den Besaling: "Seer til, hvad I gjore; thi I holde ikke Dom for Mennesker allene, men ogsaa for den Allesledsnærværendes Alsyn. Derfor lader nu Herrens Frygt være over Eder! og bærer Omhu for, at I gjore hvad Ret er; thi hos Herren, vor Gud, er der ingen Uret, ei heller Persons Anseelse (Partisched) og ei annammer han Skjent eller Gave."

Gud velsignede derfor ogsaa den gudsfrigtige Konges Regjering, saa at han seirede over sine Fiender, og sad i 25 Aar med Ere paa Davids Kongestoel. Ikun deri handlede han daarsligen, at han indgik noie Vensteb og Forbund med den onde Achab, ja tog endog hans Datter Athalia til Hustru for sin Sen; thi med Ret advaare Salomo os;

"Kom ei paa den Ugudeliges Sti, og vandre ei paa den Ondss Veie; thi den, som omgaaes med de Wise, lærer Viisdom; men Daarens Staer, der styrter sig i Fordærvelse." I det Slag, hvori Achab faldt, var Josaphat nær blevet dræbt i hans Sted, da Fienden antog ham for Israels Konge, og efter hans Død forlede Althalia hans Sen først til at dræbe alle sine Brodre, og dernæst til Afguderie. Efter at hendes Mand var død, forserte hun ogsaa sin Sen til Afgudsdyrkelse, og da nu ogsaa han var blevet myrdet paa et Besøg, han aflagde hos Israels Konge, dengang hele Achabs Familie blev udryddet af Oprørerne, saa besteeg Athalia selv Davids Throne, og lod den hele Kongelige Familie myrde, paa et lidet Barn nær, som Upperstepræsten reddede og opdrog i Templet.

I 6 Aar regjerede Athalia værdigen en Jesabels Datter; da gjorde Upperstepræsten Ende paa hejdes onde Regjering, og satte den reddede Prinds, hendes Sonneson, paa hans Fædres Throne. Saalænge nu denne Herrens Ejener levede, regjerede den unge Forste godt; men, da han var død, traadte

han i Achabs Højspor, lod sig forføre til Afs-gudsdyrkelse, tillukkede Herrens Huus og lod sin Belgjørers Son stene i Templets Færgaard. Saa sorgelige Frugter bar Forening: med Achabs Huus den fromme Josaphats Familie.

21. Ezechias.

En af de bedste, der sad paa Davids Throne, var den gudfrigte Ezechias. Hans Fader havde været en ryggeslös Regent, der plyndrede Guds Huus for at kjobe sig Fred med de fremmede Konger, han ei var ifstand til at forsvarre sig mod, eg naar de nu toge hans Guld og dog undertrykkede ham, sendte han Bud, og lod hente deres Afsghdsbilleder, for hos disse at sege Trost og Hjelp. Ezechias derimod segte med gudfrygtigt Sind at opreste, hvad hans Fader havde nedbrudt, og hans Fromhed reddede Landet fra Undgång. I Begyndelsen af hans Regering var nemlig Israels Rige blevet omstyrtet af Assyrierne, hvis Hær siden drog op mod Jerusalem, for ogsaa at opsluge denne svage Rest af Davids mægtige Rige. Vel kendte Ezechias Hjendens Overmagt; men han stoltede paa Guds Hjelp, og Propheten Esaias op-

muntrede ham til at være ved godt Mod; relig sagde dersor Kongen til sine Sridsmænd: "vær tillidsfulde og hjække! og ræddes ei for Assyriens Konge eller for hans store Hær; thi der er en Storre med os end med ham!" Hans Haab skuffede ham heller ikke: med talsløse Hære indsluttede Assyriens Konge pralende Jerusalem; men i een Nat henrev Herrens Sværd 180000 i hans Leir, og med Skamme maatte han drage tilbage.

Medgang fristede ogsaa Ezechias til Hovmod. Efter en Sygdom, fra hvilken Propheten Esaias paa vidunderlig Maade ved Herrens Bisstand helbrede ham, kom der Gesandter til ham fra Kongen i det fjerne Babylon, som skulle lykonse ham til hans Helbredelse, og bede om hans Vensteb. Glad over denne Gre, viiste Ezechias dem alle de store Skatte, som han i en lang og lykkelig Regering havde samlet, for at de skulle prise hans Vælde; men, saasnart de vare dragne bort, kom Esaias til Kongen og sagde: "de Skatte, som du brammende viiste Babylons Udsendinge, dem skal engang Babylons Konge bortfore, og i Hans Borg skulle dine Efterkommere tjene."

22. Zedechias.

Hvad Propheten havde spaet, gik omtrent 100 Aar derefter i Opfyldelse, og ikun een Regent fortjener blandt de folgende at nævnes ved Siden af den fromme Ezechias. Hans Son, Manasse, var en ugudelig Regent, der endog brændte sine egne Børn til Ere for de føle Afgudsbylleder. Imidlertid omvendte han sig dog til Gud, efter at han var blevnen overvunden af sine Fiender og af dem bortslæbt i Lænker, saa at han siden regjerede godt, da han var kommen ud af sit Fængsel. Hans Sonnenen Josias trædte derimod i Ezechias's Følgespor, og streebte at læge Statens dybe Saar, da han søgte at oplive den fast forsvundne Guds frygt og Dyd: Høitideligen holdt han for sidste Gang inden Rigets Fal døn af Moses indstiftede Paafesfest til Erindring om Udgangen af Egypten, og med Over byggede han paa det forsvundne Tempel: roesværdig var hans Tid, men fromme Forster kunne ei rede et Folk, der lukker Øjet for sin egen Frelse. Josias offrede sit Liv for Landets Vel, da han faldt i Kampen mod herts Fiender; men zde af hans Sonner bes-

fege efter hinanden Faderens Throne, uden at een af dem var den værdig, og alle 3 vare de fremmede Forster underbanige.

Den sidste af dem, Zedechias, var mere svag end ond; men haardt maatte han bode for egne og for Fædrenes Synder. Inogen Tid var han Babylons mægtige Konge, Nebucadnezar, statlyldig; thi han havde sat ham paa Thronen. Stolte Krigshærdinger og Tillid til en fremmed Forstes Hjælp, forsørte omsider den ustadige Konge til at bryde det Trostsabs-Lovte, som han havde tilsvoret Nebucadnezar. Forgyves abvarede Propheten Jeremias imod denne dumdriftige og trolse Fremfærd: de fornemme forfulgte og mishandlede ham, og Kongen vedte af Frygt for sine egne Undersætter ikun hemmeligen at tale med ham, da han var fæst i Fængsel. Endeligen kom Nebucadnezar med en Hær, beleirede Jerusalem og indtog den omsider med Storm; vel flygtebte Zedechias, og hans Folk med ham, om Matten ud af den indtagne Stab; men snart indhenteede Fienden dem; Kongen blev tagen til Fange, hans Børn dræbte for hans Alasyn og derpaa hans Nine udskulæ. Selv seistes han i Læn-

ker til Babylon og med ham det hele Folk som Fanger, og Fienden nedbryd Jerusalems Mure, og brændte Guds Huus og forstyrrede med Ild de Mægtiges Paladser og deres Liggendefæ. Et fuldt 600 Aar før Christi Fødsel var det saaledes, at Landet lagdes øde, og Folket bortførtes til Trældom, som længe og tildt ved Herrens Sendebud var bleven forudsøkt.

23. Propheterne.

Jøderne vare efter Guds vise Raadslutning det Folk, hos hvilket Troen paa den ene sande Gud skulde bevares midt imellem Overtro og Afgudsdyrkelse, lige indtil den Tid kom, da Verdens Fræsler, Jesus Christus, vilde fremtræde paa Jorden og forkynde hans Faders Billie, som ham udsendte.

Derfor lod Gud Moses indrette Jødernes Stat saaledes, at alle Folkets Love og Indretninger hvilede paa Religionen. Folket skulde ansee Gud, som de kaldte Jehova, for deres egentlige Konge, og Lovene vare hans Billie; Levi Stamme var Præster og skulde tillige være Landets Øvrighed, domme mellem deres Brodre og undervise dem. Da

Folket var udannet og sandsæligt, indrettede Moses en prættig Gudsstjeneste med mange Ceremonier og Offeringer, der skulle minde Folket om, hvad de skyldte Gud. Moses forudsagde ogsaa Folket, at ikun da vilde de blive lykkelige, naar de stadigen fulgte hans Love, og trofast dyrkede Jehova; overtraadte de derimod Guds Billie, saa at de hengave sig til Afgudsdyrkelse og Laster, da vilde de ogsaa hjemføres af den haabdeste Straf, indtil de omvendte sig fra det onde. Joshua blev efter Moses Folks Høvding, og saalænge han levede, dyrkede Folket Gud efter Mose Love; men i den følgende Tid, under Dommerne, var der kun sjeldn nogen Øvrighed i Israel; Enhver gjorde, hvad han vilde, og Lovene glemtes, indtil Samuel opfod, og sorte Folket tilbage til at følge Mose Lov. I hans Følgespor traadte David og Salomo: under dem fulgtes Loven, blomstrede Riget; men ved Landets Deling undertrykkedes den sande Religion formedesst Billeddyrkelse næsten albeles i de 10 Stammer, som uigjorde Israels Rige; derimod vildblev den dog i Juda Rige,

D

ssi ondt ofte asgudiske Førster overtraadte Lovene og sjøndt Folket ogsaa her stedse var tilbørligt til at dyrke Asguds billede, ligesom alle de andre Nationer omkring dem. Aarsagen, hvorför Judas Rige bevarede Jehovas Religion fremfor Israels, var deels, at i Jerusalem var Templet og Præsterne, og deels at af Davids Et dog nogle gode Førster fremstode.

Gornemmeligen var det imidlertid Propheterne, som vedligeholdt Religionen: saa kaldte man nemlig de Mænd, der, besjælede af Guds Aand, talte i Guds Navn til Folket og Førsten, rævsede deres Laster, opmuntrede dem i Noden og forudsagde tilkommende Ting. Længe i Horveien havde de nemlig forudsagt Folket, at dersom de ikke forbedrede sig, da vilde Hiederne omstyrtre Davids Kongestol og bortføre Folket i Trældom, hvilket ogsaa under Hoseas og Zedekias gik i Udfyldelse. Fremdeles lovede Propheterne, at naar Folket ved sin Ulykke havde lørt, at der kun ved Guds frygt er Lykke at vinde — da vilde Gud forbarme sig over dem og sende dem tilbage til døres Fædreneland fra Fiendens Bold.

Endeligen forkyndte ogsaa Propheterne, at efter en af Gud bestemt Tid vilde han sende dem en Konge af Davids Et, der skulle være hans egen Søn, som skulle frelse den hele Verden og forene Alle til et Guds Rige paa Jordens. Om denne Folkets og Verdens Frelser, og om de lykkelige Tider, som ved ham skulle bringes den hele Jord, tale alle Propheterne; derom taler ogsaa David, ja derom tales der næsten i alle de hellige Skrifter, hvis Hensigt det var, at forberede hans Komme, og at vidne om ham, endog for de sildigste Slægter, at han var sendt af Gud.

Paa forskjellig Tid ere disse det gamle Testamente hellige Skrifter skrevne, og af forskjelligt Indhold: kun vidne de alle om Gud. De første ere for det meste af historisk Indhold, nemlig: de 5 Mose Boger, Josuas Bog, Dommernes Bog, Ruths Bog, 2de Samuels Boger, 2de Kongernes og 2de Kronikernes Boger, der indeholde Fortællingerne om Verdens Skabelse, om de første Mennesker og om Syndsloven; derpaa de jødiske Stam-

mesædres og Nationens Historie lige indtil det babyloniske Gangenstab. Derefter følge 3 ligeledes historiske Boger, nemlig Esraæ, Nehemias og Eschers Bog, som handle om den følgende Tids Historie. Efter disse følge nu de poetiske Skrifter: Hjøbs Bog, Davids Psalmer, Salomos Ordsprog, hans Prædiket og hans Høisang. Endeligen kommer en Samling af Propheterne, nemlig først de 4 store Propheter: Esaias, Jeremias, Ezechiel og Daniel, og dernæst de 12 mindre (hvis Skrifter ei ere så vidt bestigende) Hoseas, Joæl, Amos, Obadias, Jonas, Micha, Nahum, Habakuk, Zephanias, Haggai, Sacharias og Malachias.

24. Esras.

Propheternes Trusler våre strækkeligen opfyldte: ogsaa deres Lovter gif i Opfyldelse. Efter at Jøderne i 70 Åar havde levet som Udlændinge i Babylon, blev dette Rige omstyrtet af den mægtige Cyrus, der var Konge i Persien, og denne Forste gav Jøderne tilladelse at vende tilbage til deres Fydeland. En stor Deel vendte ogsaa tilbage under An-

førsel af Serubabel og efter nogle Års Forløb opbyggede de igjen Templet, opmuntrede dertil af Propheterne Haggai og Sacharias. Siden efter kom ogsaa den lovsynlige Esras af Levi Stamme med flere Jøder tilbage, og han indrettede nu Alting efter Mose Love, som han noie kende og forklarede for de Andre; thi i Babylon havde de glemt Meget af deres Modersmaal og Fædrenerfiske. Man har derfor troet, at Esras samlede de hellige Skrifter i det gamle Testamente, som vi have; thi efter hans Tid, halvemtethundred Åar før Christi Fødsel omtrent, blev intet nyt Skrift optager i denne hellige Samling.

25. Nehemias.

Mange Jøder blev tilbage i Babylon efter at Perserne havde faaet Regeringen og nogle iblandt dem kom endog til stor Ere og Værdighed. Saaledes var Propheten Daniel i meget stor Anseelse haade hos de babyloniske og hos de persiske Konger, og, omendkjendt Mange misundte og bagvaskede ham, blev han dog tryg ved sin Guds frygt; thi den Almægtige beskyttede ham, saa at

han udklædt gik ud af de glubende Lovers Hule, hvori hans Fiender ved List sik Kongen til at kaste ham. Saaledes blev og en Jødinne ved Navn Esther taget til Dronning af den persiske Monarch, Ahasverus, og da Hans Undling, den stoltte Haman, vilde have udryddet alle Jøder i Kongens Lande, fordi een af dem ei boede sig arbedigt nok for ham, saa reddede Esther sit Folk fra Undergang ved Forben hos Kongen, som lod Haman selv henrette. Ogsaa en anden from Jøde, ved Navn Nehemias, opnaaede stor Undest og hoi Værdighed hos een af de persiske Konger; men, da han sik Tidende om, at hans Landsmænd hjemme undertrykkedes af deres Mabaer, og at Jerusalem ei endnu var blevet besættet, bad han bedroyet om Tildelsse at drage dithen. Kongen satte ham til Stadtholder i Judea, og trods alle Fiendens Trudsler og Rænker opførte denne driftige, kjælle, uegenyttige og fromme Fædrelandsven Jerusalems Mure, og ordnede Statens Indretning efter Mose Love.

26. Maccabæerne.

I omrent 200 Åar stode Jøderne under Persiens Herredomme; siden kom de under Alexander den Store og efter hans Død stode de snart under Syrierne, snart under Egypten. En af de syriske Konger, Antiochus Epiphanes vilde twinge Jøderne til at antage den hedenske Religion, og da de modsatte sig med Standhaftighed, forfulgte han dem paa det grusomste. Omstider lod Gud en gudfrygtig og tapper Mand af præstelig Familie fremstaae til sit Fædrelands Frelse. Han hed Mattathias, og med sine 5 Sønner stred han drabeligen mod Fiendens Overmagt. Gud velsignede deres Iver; thi de reddede Fædrene landet og Religionen, for hvilke de offrede Liv og Blod. Af Taknemmelighed gav Folket deraf den sidste af Brødrene, Simon Maccabæus, arvelig Regjering i Landet, da hans Familie, der kaldes Maccabæerne, havde reddet det fra Syriernes Undertrykkelse.

Vi have deres Heltebedrifter beskrevne i 2de historiske Skrifter, som kaldes Maccabæernes Bøger, og som høre til de

apocryphiske Bøger, der kaldtes saa, fordi de ei regnedes mellem de hellige Skrifter, der ere samlede i det gamle Testamente. De fleste af de apocryphiske Bøger, saasom: Tobit og Iudiths Historie, Jesu Sirachs Sons Bog og Viisdommen Bogs ere nemlig uden Twivolstrevne ved Maccabæernes Tider, halvandethundrede Aar før Christi Fødsel; men efter Malachi, der levede ved samme Tid som Esras, fremstod der ingen Prophet mere.

Maccabæernes Familie lod sig omfoder af Stolthed forlede og fordærve: de antog Kongenavn og sagte at erobre Lande; men fra den Tid forlod deres Lykke dem: Uenighed mellem 2de Bredre skilte dem et halvhundrede Aar før Christi Fødsel ved Negjeringen, og de sidste af dem henrettedes som Misdædere af de mægtige Romere, som nu tilstøge sig Herredommen over Jehovas Folk.

27. Hjøb.

Det gamle Testamentes Historie have vi nu betrakter, og seet, hvorledes Gud igjennem 2000 Aar styrede det Folks Skjebne, hos hvilket han vilde, at Verdens Frelser skulle

fremstaae. Vi have heri seet de klareste Beviser paa Guds Viisdom og Godhed; men, førend vi henvende os til det nye Testamentes Historie om Frelserens Komme til Verden, hans Lære, Lidelser, Død og Opstandelse, ville vi af Fortællingen om Hjøb, der i det gamle Testamente folger næst efter de egentlichen historiske Skrifter, lære at tilbede Guds Viisdom selv da, naar han tilsender os Lidelser og Modgang, uden at vi kunne indsee Aarsagen dertil.

Hjøb var nemlig, siger den hellige Skrift, en gudfrygtig Mand, der eiede store Rigdomme og havde 7 Sønner og 3 Døtre. Han var den Blindeste Pie og den Lammes Fod, Entkens Trost og de Fattiges Fader, dyrkede Gud med et ydmigt Hjerte og elskede Viisdom. Derfor var han ogsaa agtet hos sit Folk: Oldingen reiste sig for ham og Førsten tæng, naar han talte; men pludseligen omstiftedes hans Lykke til sterke Elendighed. Engang, da hans Børn vare samlede for at høitideligholde deres ældste Broders Fødselsdag, kom der et Bud til Hjøb, som sagde: "Dyrnene plædede, og Useninderne græsste ved Siden af dem: da kom Rovere og sløge dine

Tjenere og bortførte Øvæget; jeg ene er undkommet. Og medens han talte, kom den Anden, der sagde, "Ild faldt ned fra Himmelnen og har opbrændt Haarestalden tilligemed Hyrderne: jeg er den eneste, der blev reddet." Endnu talede denne, da kom den Tredie og sagde: "Nøvere oversaldt dine Cameler og myrdede dine Folk med starpe Sværd: jeg ene undkom." Ikke havde dette Bud endnu fuldendt sin Tale, forenud det 4de og sidste Budskab kom: "dine Sonner og dine Døtre fude glade ved Bordet i din Førstesstdes Huns, og see! da kom en Hvirvelvind fra Ørken og omfodte Huset og knuste dine Born: jeg er den eneste, der kan bringe dig dette Budskab." Nedbvet af Kummer sonderrev Hjob sine Klæder og klippede sit Skjeg, paa Østerlandsk Biis, men dog tilbåd han Gud, sigende: "Nogen kom jeg fra min Møders Liv; nogen vender jeg igjen tilbage: Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!" Endnu havde Ulykken ei friset Hjob til at synde: men nu blev han rammet af den skækkeligste Sygdom: onbevidst bedækkede hans Legearme, og han var saa fattig, at det var hans

enesse Lægedom at besørge sine Saar med Ulke. Selv hans Hustru spurgte ham om han endnu troede paa en retfærdig Gud? "Du taler," svarede den guds frygtige Hjob, "som daarslige Drinder: skulle vi blot dømmme det Gode af Gud; men ikke det Onde (i: Ubehagelige)." Selv den største Smerte fristede altsaa ei Hjob til at synde, eller tage sin Kjærlighed og Tillid til Gud. Imidlertid kom 3 af hans Venner til ham for at trøste ham i hans Elendighed, men, da de opleftede deres Nine langt fra, og saae ham og kunde ikke gjenkjende ham, da bræs i Graad og fude hos ham paa Jordens i 7 Dage uden at tale; thi hans Nine var stor. Ikke destominstre vare disse Venner saa usornuftige og ukjerrlige, at de ved Bebreidelser foregæde hans Ulykke, da han endeligen af sine Lidelser lod sig overvinde og udbrød i Klaeger over sin haarde Skjebne. Det troed nemlig, at Ingen var ulykkelig her paa Jordens, uden at han ved egen Brode havde raadtaget sig en haardere Skjebne end Andre, og dafor mente de uretfærdigt og hardt om Hjob. Dersor siges ogsaa Herrens Tæmme områder at have talt til Hjob i

et Tordenveir og bebrebet ham, at han stolt af sin Dyb havde vovet at gaae i Rette med den alvise Natu-rens Herre, hvis Raad ere urandsa-
gelige og hpis Veie usporlige. Hjob erkendte sin Fejl, og Gud tilgav ham, men dadlede hans Venner, som med menneskelig Viisdom havde villet udgrunde Forsynets skulte Raad, og ikke oversadt Dommen til ham, som kjender Hjerterne. Siden blev Hjob igjen frist og lykkelig, sit etter 10
Børn og levede indtil en meget hei Alder i Guds frygt og Viisdom.

Fortællinger af det nye Testamente.

I. Herodes den Store.

Efter det babyloniske Fængenskab viiste Jes-
derne aldrig meer den gamle Tilberielighed til
Asguderie; thi Opsyldelsen af Propheternes
Trudsler havde, som det synes, indprentet dem
undfættelig Eresfrygt for Lovens Ord. Imid-
lertid vare de dog ei saa gode, som de burde;
mangehaande Læster herskede iblandt dem,
og de satte Religionen mere i at opfylde de
udvortes Ceremonier, saasom Offeringer, Fa-
ste, Renselse o. s. v., end deri, at man
skal elske Gud over alle Ting og sin
Næste som sig selv. Især vare der
Møgle, som kaldte sig Phariseer (d. e.
de Udmærkede) hvilke lagde megen Bind paa
det Udvortes, men vare forresten skinhels-
lige Hyller e, der ikun sogte at tilsnige
sig Mengdens Beundring og Roer, og forvan-
skede Kristens sunhe Lære ved deres spidssin-
dige Udtolkning og Tillæg. Paa Gadehjors-

ner og i deres Forsamlingshuse (Synagoger) bæde de lange Bonner, og, naar de gave Almisse, da lode de blæse i Vasiner, for at Alle skulde erfare og rose deres Godgjørenhed; men hemmeligheden plyndrede de Enkers og Faderløses Huse, forfulgte den Uskyldige og bagvæskede dem, som vare bedre end de. Et andet Partie kaldte sig Sadducæer, (d. e. de Retsfærdige) endskjont der vare vel ikun saare faa iblandt dem, der lagde Wind paa den Retsfærdighed, som gjelder hos Gud; de brammende dei imod med deres Dyd, og troede ikke, at der var et Liv efter dette, hvor den Gode skulde balsnes og den Onde straffes. Hvor flige blinde Bevisere skulde lede Folket, maatte Mængden naturligvis fare vild. Vi finde dersor ogsaa, at alstens Læster, især Stolthed forent med bittert Hæd mod andre Nationer og Hævngjerrighed herskede iblandt Jøderne paa den Tid, Jesus, den lovede Fræsler, blev sedt. De ventede med Længsel den Konge af Davids Øst, om hvem Propheterne haude talt; men de fleste iblandt dem troede, at det vor et jordisk Rige, han vildt sifte, at han skulde undervinge og haardt igen tugte alle Hednins-

ger, og derimod gjøre Jøderne til hele Verdens Herrer.

Jo stoltre Jøderne vare, des heftigere maatte de have Romeine, da de ikke allene havde berget dem deres Frihed, men endog sat en Udsænding, der tillige var en grusom Tyran, paa Davids Throne. Herodes, som man formedelst hans udmirkede Evner har kaldet den Store, var nemlig af Keiser Augustus bleven hjort til Konge udi Jødeland, endskjont han var af Esau's Øst. Ved Smiger, Bold og List opsvang Herodes sig til Landets Herre, og med mistænkelig Grusomhed sogte han at forsvare den tilranede Magt. Maccabæernes Familie udryddede han aldeles, flere Tusinde af sine Undersætter lod han henrette, ja endog hans Hustru, som han elskede, og 3 af hans egne Sønner maatte falde som Øffere for hans Frygt og Grumhed. Saa dyrt kjekte den Glendige Navnet "den Store;" sedse marstret af Angest og Uro, sedse qual af de bitterste Schwittigheds-Nag, blev han en Gjenstand for sin Families Skæk, sit Folks Hub og Esterverdenens Affly. Da han døde, veelte August Hans Rige mellem haas-

trende Sonner, af hvilke Archelaus stik
Indæa og Samaria, men Herodes Antio-
pas Galilea. Disse 2de vare begge onde,
og blev omstider affattet af Rømerne, som
derpaa lode Riget styre ved en Landshov-
ding, hvem den Ypperstepræst og Raadet,
som bestod af Præster og Skrifstalere, maatte
adlyde. Den tredie af hans Sonner havde
ikun et lidet Herstab, hvilket han indtil sin
Død beskyrede med Retfærdighed og Klogstab,

2. Jesu Fødsel.

I blandt dem, der med gudfrygtig Langsel ventede
Frelserens Komme, eftersom Propheterne havde
lovet, var og en from Dvinde, ved Navn Maria,
som nedstammede fra David, boede i
Staden Nazareth i Galilea, og var trolovet med
en Sommermand, Joseph, der var af samme
Slægt. Og hende var det just, som Gud hav-
de udset til at vorde Frelserens Moder. Heni-
mod Slutningen af Herodes den Stores Ne-
gjering blev det nemlig ved Hærens Engel
forkyndet Maria, at hun skulle føde en Son,
hvis Navn hun skulle kalde Jesus (Frelse-
ren); thi han skulle være den Høie-

stes Son og evig herske i Guds Ri-
ge. Underligen maatte det og frie sig saa, at
skjont Jesu Farldre boede i Nazareth, saa blev
han dog efter Propheten Michas Udsagn (5 Cap.)
født i Staden Bethlehem, Davids Fæ-
deby. Der udgik nemlig den Besaling, at
alle Jøder skulle samle sig, hver til det Sted,
hvor hans Familie var fra, for der at lade sig
indfribe til Skat. Maria og Joseph maatte
altsaa drage til Bethlehem, og da Byen ikun
var lille, maatte de tage deres Herberge i en
Stald, hvor ellers Øvæget pleiede at staae.
Her fødtes nu Verdens Frelser og blev svøbt i
Klude, men Herrrens Engle forkyndte, lovpri-
sende Gud, hans Komme til Verden for de Hyr-
der, som i den samme Egn vogtede deres Øvæg,
og disse vare da de Første, som i det nysfødte
Barn hilste Guds Son. Siden erkendte
ogsaa 2de gudfrygtige Gamle, Simeon og
Anna, det spæde Barn for at være den lo-
vede Frelser; ja fort derest kom endog 3de
Bise fra Østerland til Jerusalem, for at
spørge, hvor den nysfødte Messias var; thi
de havde set en Stjerne paa Himlen, der
var dem et Tegn paa hans Fødsel. Herodes

ersarede dette, og lod strax Raadet sammenkalde, for af det at erfare, hvor Messias var at finde. De svarede, at efter Propheten Mikas Spaadom skulde han fodes i Bethlehem, og did sendte derfor den listige Herodes de østerlandske Vise med den Begjæring, at, naar de havde fundet Barnet, de da vilde give ham det tilkjende, for at ogsaa han kunde bevidne den kommende Gresser sin Erefrygt. Men, saasnart de Vise havde i Bethlehem fundet Jesus og bragt ham kostbare Gaver, droge de, advarede ved en Drøm, ad en anden Bei tilbage til deres Hjem, og Jesu Faralbre flygtede, sigeledes advarede af Gud, tilsigemed Barnet til Egypten. Da Herodes saaledes mørkede, at de Vise havde gjort hans List til Intet, gav han den grumme Besaling, at alle Børn i Bethlehem, som ei være over 2 Aar gamle, skulde dræbes, i det daarlige Haab, derved tillige at kunne udrydde den ventede Konge af Davids St.

3. Johannes den Døber.

Et halvt Aar før Jesus var Johannes blevet født, hvem Gud havde bestemt til at berede

Bei'en for Jesus og forkynde Joderne hans Komme. Hans Fader var af præstelig Familie og hans Moder en Beslagtet af Maria. Da han var 30 Aar gammel, fremtraadte han som Folkets Lærer paa de gamle Propheters Biis; hans Klædning var en grov Kappe af Kameelhaar med et Læderbelte om hans Liv; hans Fede Græshopper og vild Honning. Folket strømmede i Mængde til ham, og troede at see i ham Elias eller en anden af de gamle Propheter, ja det høie Raad lod ham endog spørge, om han ikke var Messias, eller dog En af Propheterne; men han svarede dem, at han ikun var den Rosl, om hvilken Propheterne havde talt, der skulde berede Herren Bei, thi efter ham skulde den Sterre komme, hvis Skorem han ikke var værdig at oplose. Hovedindholden af Johannes's Lære var, "at Alle skulde omvende sig, thi Himmeriges Rige (>: Jesu Religions Indførelse) var nær. Open, sagde han, ligger allerede ved Roden af Træet; hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, skal omhugges og kastes i Jilden!" Alle dem, som vilde troe hans Ord, lod han nedstige i Jordans Flod, og døbte dem, til

Tægn paa, at de vilde erkjende Messias og omvende sig fra Synden.

Da Johannes i vel et halvt Aar havde saaledes forberedet Jesus Fremtrædelse, kom Jesus til haai og forlangte at dobes. Johannes vægredte sig først, thi han sagde: "jeg kunde trænge til at dobes af Dig, og Du kommer til mig?" Jesus sagde: "at saa var det Guds Willie," og Johannes dobte ham altsaa, men, da Frelseren steeg op af Vandet, seel da neddalede Guds Aand som en Due fra Himlen og hølde over ham, og en Rost fra den Høieste vibnede for Alle: "det er min Son, den Elstelige, i hvem jeg haver Belbehag."

I nogen Tid efterat Jesus var blevet dobt, vedblev Johannes at lære og dobe, omendfjordt han fiedse henviiste Alle til Jesus, som den Olds Udsendte, der skulde bære alle Verdens Synder, og hvis over alt Mennekseligt ophejede Værdighed han ydmyg erkendte. Grimodig rævsede han de Forniemmes og de Skrifskloges Laster ligesaavel som Folkets, og da Herodes havde tuunget En af sine Brødre til, at stille sig ved sin Kone, Herodias, som han derpaa selv tog til. Eg-

te, dablede Johannes uden Persons Anseelse ogsaa denne Forstens slette Handling. Forbitret herover sit Herodias den svage Konge overtalt til at kaste Johannes i Fængsel; dog kunde hendes Hævngjerrighed og Stolthed ikke tilfredsstilles ude i ved den Uflydige Blod.

Paa en Fest ved Herodes's Hof dansede en Datter af Herodias for Kongen, og vande derved i saa hei en Glad hans Bisald, at han lovede at give hende, hvadomhilst hun vilde ubbede sig, var det end Halvdelen af hans Nige. Den unge Forstinde vitste ei, hvad hun hestil skulde bede om, og raadsorste sig derfor med sin Moder, som strax befalede hende at forlange, at Johannes's Hoved skulde bringes hende paa et Gad. Ugjerne samtykkede Herodes i den grusomme Besaling; men af den sjældigste Stolthed vilde han dog heller dræbe den Uflydige end bryde et ubesindigt Lovte, og Johannes endte saaledes sit Liv, som Sandheden trofaste Vidne.

4. Jesus som Barn i Templet.

Da Jesu Forældre havde erfaret, at Herodes den Store var død, vendte de tilbage til Israælland; men af Frygt for den grusomme Archelaus torde de ikke feste Bolig i Bethlehem, men droge til Nazareth i Galilæa, hvor de forhen havde været. Her i den længst vortliggende og for Uvidenhed mest foragtede Deel af Israælland blev Jesus opdraget hos sine fromme Forældre, intil sit tredive Aar, og den Hellige Skrift har om denne Deel af Frelserens Liv ikkun følgende Fortælling:

Da Jesus var 12 Aar gammel, toge hans Forældre ham med sig, da de som sædvanlig droge til Jerusalem, for der at højtideligholde Paaskfesten. Da nu Festen var tilsente, og de droge hjem igjen, blev Barnet tilbage, uden at Maria og Joseph vidste det; thi de troede, at En eller Anden af deres Reiseselskab havde ham med sig. Men, da de nu efter een Dags Reise Alle samlesedes udenfor Jerusalem, og Ingen af deres Slægtninge eller Bekjendte havde Jesus med sig, vendte de tilbage til Jerusalem, for at lede efter ham. Og efter 3 Dages Forlob fandt de

ham siddende i Templet midt blandt Lærerne, som han baade hørte paa og spurgte; men alle, som hørte ham, undrede sig saare over hans forståndige Tale. Selv Jesu Forældre forbausedes over, at finde ham her, og Mødrene sagde endog til ham: "Son, hvil gjorde Du os dette? Din Fader og jeg have ledet efter Dig med Smerte." Omendskjont Jesu, som Guds Søn var ophøjet over alle Mennesker, saa viste han sig dog sine Forældre undergiven, og svarede ikkun med Blidhed: "hvi ledte I da efter mig? vidste I ikke, at det hør mig at gøre min Faders Gjerning." Hans Forældre forstode ham ikke, dog fulgte han med dem og vorste, som i Alder, saaledes og i Viisdom og Maade hos Gud og Mennesker. Viiste Jesus saamægen Erefrygt, Blidhed og Lydighed mod sine jordiske Forældre, hvormeget mere maae da vi stræbe at elste og øre vore, som Gud haver allerede ved Moses besalet.

5. Jesus som Lærer.

Da Jesus var henved 30 Aar gammel, lod han sig dsæbe af Johannes og fremstod derpaa som den af Propheterne forkyndte

Berdens Grelser, der skulde stifte Guds Rige paa Jordens.

Bed Johannes den Dober var allerede Folkes Opmærksomhed vakt, og endnu mere maatte Jesu egen Tale og hans Undergjerninger vække deres Urefrygt og Beundring. Hovedsætningerne i Jesu Lære vare især følgende: "Gud er en Mand, og de, som tilbede ham, vor tilbede i Mand og Sandhed. Saa elskede Gud Verden, at han hengav sin eenbaerne Son, paa det, at hver den, som troer paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv. Dette er det evige Liv (O: giver Adgang til evig Lyk-saighed), at man troer paa den eneste sande Gud, og paa den, som han udsendte, Jesus Christus; thi han og Faderen ere Eet. Dog skal ikke Enhver den, som kælder Jesus Herre, komme i Guds Rige, men den, som gør Faderens Willie, der er i Himmelten. Elst Eud af alle ganste Hjerte over alle Ting, det er den første og vigtigste Pligt, og ligesom den er ogsaa den anden Hovedpligt: elst din Næste, m dig selv. Et hjelper det Mennesket, om han vander den ganste Verden, men tog Clade paa sin Ejel; thi den Lid skal komme,

da Guds Son skal demme baade Lvende og Dede, og de, som have gjort Godt, skulle indgaae til det evige Liv (O: Lyksa ighed), de, som have gjort Ondt, til den evige Straf. Vi skulle dervor stræbe at ligne vor himmelske Fader, der lader sin Soel opgaae over Onde og Gode, lader regne over Retfærdige og Uretfærdige; thi der falder ikke en Spur til Jordens, uden at han vil det, og naar vi bede ham om hans Bisstand, da vil han hjelpe vor Afmagt og af Maade tilsgive vores Synder."

I øvrigt foredrog Jesus som oftest sin Lære enten i korte Sentenser, som let kunde erindres, og som med saa, men syndige Ord indskærpede de vigtigste Sandheder, eller og indklædede han den i sionne Fortællinger, tagne af hvad der pleier at ske i det daglige Liv — (Parabler) — for saaledes deslettere at vinde Folkets Opmærksomhed og vække deres Estertanke. Mange strømmede dervor hen til den guddommelige Lærer, for at høre hans livsalige Tale, der var saa forståelig fra den, som de Skriftekloge og Visehaeden lid forte. Et blot i Templets Garage og i Jøternes Forsamlingshuse (Synagogerne) lært Jesus den

talrige Hob, der signede vildfarende Haar uden Hyrde: ogsaa ved Bjergets God, paa Havets Bred og i den øde Ørken lod hans Stemme til Trost, til Opmuntring, til Veiledelse for enhver, som med ydmygt og troende Hjerte tyede til ham: Sandhedens og Livets Kilde. Meer end eengang maatte ogsaa Jesus, naar han paa Strandbredden talte til Folket, formesdelst Tilherernes Mængde, stige ombord paa Et af de høsliggende Skibe, og derfra forkynde sin Lære. En af de lærde og fornemme Pharisæer, ved Navn Nicodemus, der selv sad i det høie Raad, kom af Frygt for de Andre om Natten til Jesus, for at undervises af ham, og da siden engang Raadet udsendte Mogle, som skulde gøre Jesus, medens han i Templets Forgaard talte til Folket, vendte disse deres Sendebud, henz revne af Ordets Kraft, med uforrettet Sag tilbage; thi, sagde de, saaledes, som han, har ver aldrig noget Menneske talet.

Med Sagtmødighed og Blidhed irrettesatte Jesus sine redelige Disciples Feil, og viiste dem med Tale og Exempel, hvad de skulde gjøre. "Lærer af mig," sagde han med Rette, "thi jeg er sagtmodig og ydmyg af

Hjertet." Da de fordroede af ham, at han skulde lade Ild falde ned af Himmelnen for at ødelægge Mogle, som havde nægtet ham Herberge, svarede Jesus: "ikke er Menneskets Son kommen til Jorden for at fordærve, men for at gjøre lykkelig;" og, da de trættedes om, hvo der iblandt dem skulde være den Fornemste, viiste Jesus dem et lidet Barn, stgende: "uden at I blive som Born (ydmyge og hjertelige) kunne I ikke komme i Guds Rige." Taalmodig overbar Jesus med sine Disciples Svaghed, der tidt misforstode hans Lære, endnu tiere lode sig beherske af frygtsom Mistillid og næsten altid tænkte paa jordisk Magt og Anseelse; "thi," sagde Jesus, da han skulde skilles fra dem, "ligesom Faderen haver elset mig, saaledes haver jeg ogsaa elset Eder; ikke falder jeg Eder Ejendere, men Benner, og jeg udvalgte Eder, paa det at I skulde have Frugt." Derimod rævsede Jesus med den stregeste Grimodighed de skinhellige Pharisæer og Skriftkloge, der var forhårdede i deres Syn'er, forsørte Folket og lukkede deres Øre for Sandhedens Rost, ja forfulgte endog Jesus og begtalte ham med

bedre Overbevisning. "Bogter Eder," sagde Jesus til Folket, "for at ligne Pharisæerne og de Skriftkloge; thi de ere som de kalkede Gravé, ubentil skjonne, men inden i fulde af Maadenhed og Gift. Som Ulve i Faareklæder paa-lægge de Folket tunge Forpligtelser, der ere Menneskebud, ikke Guds Villie, men hemmeligen plyndre de Enker og Faderlose. Bee dem! de Danskalke! ei skulle de undgaae den evige Straf."

Saaledes var Jesus som Lærer, og dersor sagde han ogsaa: "Kommer til mig alle I, som lide og ere besværede, jeg vil give Eder Hvile. Mit Lag er gavnligt og min Byrde er let. Min Lære er ikke min, men hans, som mig udsendte, og dersom Nogen vil gjøre hans Villie, da skal han erfare, om Lærdommen er fra Gud, eller om jeg taler af mig selv." Dersor sagde ogsaa En af de Ypperste blandt Jesu Disciple, Peder, til ham, da Frelseren spurgte ham, om ikke ogsaa han vilde, som saa mange Andre, forlade ham, fordi de ei forstode, hvad han sagde: "Herre! hvor skulle vi gaae hen? du haver jo det evige Livs Ord!" Og hvad her Peder sagde, gjentager hver troende Chris-

sten om Frelserens Lære, der gjennem den hellige Krist endnu taler til os Alle.

6. Jesu Parabler.

a) Sædeman den.

"En Sædemand gif ud for at saae, og i det han saaede, faldt Noget af Kornet paa Veien; det blev nedtraadt eller og opædt af Himmelens fugle. Noget faldt paa Steengrund, hvor der ei var megen Jord: dette spirede snarlig frem, da det ei laae dybt; men, da Solen gif op, fortorredes det og visnede hen; thi det manglede Mæring og Nod. Noget af Sæden faldt og mellem Torne: de vorste op tilligemed det, og qvalte det snarlig; men Noget faldt i den gode Jord, og bar Frugt: Noget hundrede Fold, Noget tredindstyve Fold, Noget vel og kun tredive Fold. Hvo, som haver Øren at høre med, han høre!"

Jesus har selv forklaret os denne Parabel (Lignelse) saaledes: "Maar Nogen hører eller læser mit Ord og forstaaer det ikke, da kommer den Onde, og boettager den gode Sæd, som er saaet i hans Hjerte. Dette betegnes ved den Sæd, som faldt paa Veien,

At Noget derimod faldt paa stenig Grund, betegner, at Mange høre Ordet og annamme det strax med Glæde; men det fæster ei Rod i deres Hjerte og varer derfor kun til en Tid: naar Trængsel og Forfølgelse komme, forføres de strax. Det, som blev saaet mellem Torne, betegner, at Mange høre og antage Læren; men Trægten efter Rigdom og jordiske Geder qaaler den hos dem, saa at den ei varer Frugt. Det endeligen, som faldt i den gode Jord, er Læren, naar den ei blot høres og forståes, men og varer Frugter, efter de forskjellige Venner og Kaar, i forskjellig Grad." Jesus selv er altsaa Sædemanden, hans Lære er den udstræte Sæd, og hans forskjellige Tilhørere, f. Ex. Pharisæerne, Folket, Judas og Disciplene betegnes ved de forskjellige Slags Jord. I Øvrigt kunne vi i denne Fortælling ogsaa skue et Billede af enhver Lærers Arbeide, som streber at nedslægge gavnlig Kundskabs-Sæd i de Unge Hjertes, i Haab om, at den engang skal bære Dydens sjonne Frugt: den uoperkommelige og lige gyldige, den letindige og den til Læster hengivne

Discipel slusser hans Duske og gier hans Meie til Intet.

b) Den barmhjertige Samaritan.

En Skrifklog kom til Jesus og spurgte ham, uden Lovs for at vise sin Klog; hvad man skulle gjøre for at blive salig. Jesus svarede ham: "Hvad staaer derom i Mose Lov?" "Du skal elske Gud af dit ganske Hjerte," sagde den Skrifklog, "og din Næste som dig selv." "Du svarede rigtigen," sagde Jesus, "gjor det, og da vil du blive salig." Den Skrifkloge sollte vel, hvorlidet han formacede at opfyldе disse Lovens Bud, men, for stolt til at bekjende sin Skrøbelighed, sagte han Udfugter og sagde: "Ja! hvo er da min Næste?" Da fortalte Jesus ham følgende Parabel.

"Et Menneske gik ned fra Jerusalem til Jericho og blev overfalbet af Rovere. De toge hans Klæder af ham og sloge ham, og, da de gik bort, lade de ham halvdød ligge tilbage. Men af en Hændelse drog der en Præst den samme Wei, og han saaet den Ulykkelige, men gik forbi. Ligesaa drog ogsaa en Levit ad den samme Wei, kom nær hen til den Saas-

rebe, saae ham — men reiste forbi. Dersaa kom ogsaa en Samaritan reisende, saae ham og ynkedes inderligen. Og han gik hen til ham, vadskede hans Saar med Olie og Vin og forbant dem; og han loftede ham op paa sit eget Dyr, som han reed paa, og forte ham til Herberge og pleiede ham. Den anden Dag, da han reiste bort, tog han 2de Penge frem, og gav Verten dem, sigende: plei ham vel! og dersom du udsægger Mere, da vil jeg betale dig det, naar jeg kommer tilbage."

"Hvad tykkes dig?" spurgte derpaa Jesus den Skrifskoge, "hvo af disse 3 var vistige sig som) den Mandes Næste, der blev oversalden af Nøvere?" Den Skrifskoge svarede: "Han, som vistige sig harmhjertig imod ham." Da sagde Jesus: "Gak du altsaa heit, og handle som han." Hvo, som er i Ned og Trang, som vi kunne hjelpe, er vor Broder, af hvad Folkestag, Stand eller Religion han end er; thi ethvert Menneske er vor Næste, som vi skulle elste,

e) Den ubarmhjertige Medtjener.

Peder spurgte engang Frelseren om, "hvor ofte vi vel burde tilgive vor Næste, om det ikke var nok, naar man 7 Gange havde tilgivet ham." "Nei," sagde Jesus, "ikke 7 Gange, men 7 Gange 70 Gange," og for endnu mere at indskærpe sine Disciple den Pligt, altid at være forsonlige, d. e. beredvillige til at tilgive enhver Fornærmede eller tilsojet Uret, fortalte han dem denne Parabel:

"En Første holdt engang Regnslab med sine Ejendomme, og nu fortæs der En for ham, som var 10000 Talenter skyldig. Da han Intet havde at betale med, bad efter Oldtidens Visus hans Herre, at man skulde sælge ham, hans Hustru og Born og Alt, hvad han havde. Men Ejendommen faldt ned for hans Gedder og sagde: "hav Faalmodighed med mig, saa vil jeg betale Dig det Allsammen." Da ynkedes Herren inderligen over ham, og lob ham los, og eftergav ham Gjelden. Ejendommen til altsaa bort og medte i det samme just En af sine Medtjendere, som vor ham 100. Dverge stille, og han greb

sat paa ham, og var nær ved at svæle ham, og sagde: "Betal mig det, som Du er mig skyldig." Da kastede hans Medtjener sig ned for hans Fodder og sagde: "hav Taalmodighed med mig, saa vil jeg betale Dig det Alltsammen;" men han vilde ikke bie; men lod ham kaste i Faengsel, indtil han betalte, hvad han var skyldig. Denne hans Gjerning ske om sider ogsaa hans Herre at vide, og denne lod ham derfor kalde til sig og sagde: "Du onde Ejener! al din Gjeld estergav jeg Dig, fordi Du bad derom: burde Du da ikke have forbarmet Dig over din Medtjener, saaledes som jeg forbarmede mig over Dig?" Og hans Herre overantvordede ham til at straffes: saaledes vil og Eders himmelske Fader gjøre med Eder, naar I ikke af Hjertet tilgive Eders Broder, naar han forseer sig mod Eder."

a) Dommeren og Enken.

Der var engang en Dommer i en Stad, der saae mere paa Gunst og Gave, end paa hvad Det var. Og der var en fattig Enke i den samme Stad, der leed Uret af onde Mennesker; hun hen vendte sig dersor til Dommer-

ren med Bon om Hjelp; men han agtede ikke paa hendes Klage. Hun vedblev imidlertid at anraabe ham om hans Bisstand saa længe, indtil han om sider skaffede hende No, ikke fordi han saa burde, men ikun for at befries for hendes Overhæng. Daarligent handler den, som efterligner denne Dommer — daarslig er ogsaa den, som mener ved sin Bon at kunne forandre Guds alvise Raad; men med Tilsid beder den Fromme til Gud, thi han erkjender, at den Alvise forud veed, hvad han haver Behov.

e) Arbeiderne i Viingaarden.

Peder, spurgte engang Jesus: "hvad Lon hans Disciple vilde saae, da de havde forladt Alting for at folge ham." Jesus, svarede dem: "at hoer den, som havde forladt Sigigt og Formue for at folge ham, vilde saae hundredefold Lon i det evige Liv." For at Disciplene imidlertid ikke skulde troe, at den, som opoffrer Eiendom eller Liv for Sandhed og Ret, dersor kan for dre nogen Belønning af Gud, fortalte Jesus dem følgende Parabel:

"En Mand, der eiede en Biinggaard, gik aarle om Morgenens ud for at leie Arbeidere, og da han var blevet etig med dem om en vis Daglon, sendte han dem hen for at arbeide i Biinggaarden. Ved den tredie Time (Klokken 9) gik han atter ud, og da han saae nogle Daglønnere staue ledige paa Torvet, sagde han til dem: gaaer ogsaa I hen i min Biinggaard og jeg vil give Eder hvad Net er. De gik ogsaa derhen. Ved den hte og gde Time gik han atter ud og gjorde ligesaa. Endelig gik han ud den rite Time og fandt atter Nogle staue ledige paa Torvet; han sagde derfor til dem: "hvi staue I her den ganste Dag ledige?" De svarede: "fordi der Ingen var, som vilde leie os." Da sagde han til dem: "gaaer ogsaa I hen i min Biinggaard, og hvad Net er, skulle I faae." Der det nu blev Aften, siger Biinggaardens Herre til sin Forvalter: "kald Arbeiderne, og giv dem Lon, men begynd med de Sidste." Og de kom, som vare leiede ved den rite Time og singe hver den fulde Daglen; ligesaa de Andre. Da nu de Forste kom, som vare leiede ved den 3die Time af Dagen, meente de, at de skulde faae Mere; men de singe

ogsaa den bestemte Daglon. Da knurrede de og sagde: "disse sidste have ikun arbeidet een Time, og du haver dog givet dem lige med os, der have baaret Dagens Byrder og Hede." Men han svarede dem: "Mine Venner! jeg gjor Eder jo ingen Uret. Ere vi ikke blevne enige om en vis Daglon? den tage du, den tilkommer dig; men jeg vil ogsaa give den Sidste det Samme som dig: eller haver jeg ikke Net til at gjøre med Mit, hvad jeg vil? Gjor det Dig maakee ondt, at jeg er god mod en Anden?"

Denne Fortælling advarer os ikke blot for den føle Last Misundelse, der er Egens Kjærligheds værste Datter og Moder til de skændigste Forbrydser (Cain, Saul); men den minder os ogsaa om, hvad Jesus paa et andet Sted har sagt: "naar I gjøre, hvad I bør at gjøre, da siger: vi ere uduelige Djener, thi vi gjorde ikun, hvad vi skulde gjøre." Vi kunne ikke engang opfylde vores Pligter, og altsaa endnu mindre tilregne os det som en Forstjeneste, naar vi ved Guds Hjelp kunne udrette noget Godt. Ingen Lon kunne vi derfor fordré af Gud; men modtage ethvert Go-

de som ufortjent Gave af den Allgodes Haand. Allermindst kan selv den Dydigste gjøre Forbring paa, at det, fordi han fræber at opfylde sin Pligt, skal gaae ham godt her i denne Verden: en god Samvittigheds Fred med Gud og med sig selv er den Daglen, Gud har bestemt os, og den modtager Enhver, som redelig arbeider i Herrens Vingaard.

I) De betroede Pengesummer.

"En Herre drog engang udenlands, og da han skulle reise, kaldte han sine Ejener for sig og gav dem sin Formue at bestyre. Den Enne gav han 5 Talenter, den Aanden 2, og den Tredie gav han 1 Talent, alt eftersom Enhver kunde bruge dem, og derpaa reiste han bort. Den, som havde 5 Talenter, gik hen og kjøbslog med disse Penge, saa at han vandt endnu 5 Talenter til, og ligesaa gjorde den, der havde de 2 Talenter; men den, som ikke havde annammet 1 Talent, gik bort og grov en Grav i Jordens, hvori han skulde sin Herres Leige. Men lang Tid derefter kom disse Ejeneres Herre hjem, og holdt Regnskab med dem. Da traadte den frem, som havde faaet 5 Talenter, og frems-

bar tilligemed dem 5 andre Talenter, og sagde: "Herre! du gav mig 5 Talenter, og see! jeg haver derved vundet andre 5." Men hans Herre sagde til ham: "Vel, du gode og tro Ejener! Du haver været tro i at bestyre det Lidet, jeg vil satte dig over Meget: gak ind til din Herres Glæde." Ligesaas roesse og Herren den anden Ejener, som havde vundet de 2 Talenter: men nu traadte og den frem, som havde faaet ikke 1 Talent, og sagde: "Herre! jeg kjendte dig, at du est streng, dersor frygtede jeg, og nedgrov dine Penge i Jordens: see! her ere de." Men Herren sagde til ham: "Du onde og lade Ejener! vidste du, at jeg var streng, da burde du især have brugt mine Penge, paa der at jeg kunde have faaet dem tilbage med Renter. Tager dersor det Talent fra ham, og giver det til den, der haver de 10 Talenter; thi hvo som haver, ham skal gives, men hvo som ikke har, fra ham skal endog det tages, som han haver annammet. Og kaster den uduelige Ejener udendor, hvor der er Morke og Graad."

Øs Alle haver Skaberen givet forskjellige Evner og forskjellig Anledning til at bru-

ge vore Ævner: den Dovne og den, som i Leeg og Lyst henbringer sit Liv, handler som den Djener, der nedgrov sin Herres Penge i Jorden, og den samme Straf vil ogsaa vente ham: hans Ævner sloves, og han vorder uverdig til Samfund med Gud.

g) Pharisæeren og Tolderen.

Til Nogle, der stolede paa egen Dyd, sagde engang Jesus: "Der gik 2 Mennesker op til Templet for at bede: den Ene var en Pharisæer, den Anderen en Tolder. Pharisæeren blev staende for sig selv, og bad saaledes: Jeg takker dig, o Gud! at jeg ikke er som andre Mennesker, en Røver, eller uretsfærdig, eller velystig, eller som denne Tolder. Jeg fastar 2 Gange om Ugen og giver Tiende af Alt, hvad jeg eier. Tolderen derimod stod langt borte og vilde end ikke oploste sine Nine til Himmelten; men slog sig for sit Bryst, og sagde: Gud være mig arme Synder naadig! — I Sandhed, sagde Jesus, jeg siger Eder! denne var bedre end den Ander, og mere underlig Gud; thi hvo sig selv opphører, skal blive gæs;

og hvo sig selv ydmiger, skal op höies."

b) Den fortalte og gjenfundne Son.

Pharisæerne harmedes over, at Jesus nedlod sig til venlig Omgang med Toldere og andre ringe Mennesker, hvem de stolte Pharisæer pleiede at betragte med dyb Foragt. Jesus viiste dem ved en Lignelse, hvor urigtigt de handlede deri. "Naar, sagde han, en Mand havde 100 Faar, og det ene af dem bliver borte for ham i Ørken, mon han da ikke forlader de 99, for at oplede det Tabte? Og finder han det, da bærer han det hjem med Glæde, og naar han kommer hjem, da sammenkalder han sine Venner og Nabover, og siger: Glæder Eder med mig; thi jeg har ver gjenfundet det Faar, som var tabt. Saaledes er der og Glæde i Himmelten over hver Synder, som omvender sig; thi Gud vil ikke Synderes Død, men at de skulle omvende sig og leve (o: vorde lyksalige)."

Ligesaa fortalte Jesus en anden Parabel: "En Mand havde 2 Sønner. Den Yngste af disse sagde til Faderen: Fader!

giv mig den Deel af Urven, som tilfalder mig," sagde Faderen tilstede dersør Urven mellem dem. Gaa Tage delest reiste Sonnen udenlands, til et langbortliggende Land, og forordte der sit Gods i et overbaadigt Levnet. Men, da han havde fortært alt det, han havde, indfaldt der en svær Hungersned i det samme Land, og han begyndte at lide Mangel. Han maatte desør tage Ejenerne hos En af Borgerne der i Landet, og denne sendte ham ud paa Marken for at vogte Svin. Her leed han da den største Nød; thi Ingen gav ham Noget, saa at endog al hans Altraa var at mætte sig med den Fode, Svinene sik. Men nu vaagnede hans Eftertanke, og han sagde: "Hvor mange Daglønnere har ei min Fader, hvilke have deres Kost i Oversflod, medens jeg omkommer af Hunger. Jeg vil staae op, og vende tilbage til min Fader, og sige til ham: jeg haver synDET imod Gud og imod dig; ikke fortjener jeg længere at kalDES din Son — men lad mig være hos dig, som En af dine Daglønnere." Saa stod han op, og begav sig paa Veien til sin Fader; men, da han endnu var langt borte, saae hans Fader ham og ynkedes inderligen, isede

Ham imøde, salbt om hans Hals og kyssede ham. Men Sonnen sagde: "Fader! jeg haver synDET imod Gud og mod dig: jeg er ei længere værdig at kaldes din Son." Faderen berimod sagde til sine Ejener: "Bærer frem det bedste Klædebon i Huset eg ifører ham, og giver ham en Ring paa hans Finger og Skoe paa hans Fodder. Og henter saa den fede Kalv, og Slagter og tilbereder den, paa det at vi kunne spise og være glade; thi denne min Son var død og er bleven levende igjen; han var tabt og er gjensunden." Saa beredede de da et Gjæstebud og vare lystige; men nu kom den ældre Broder, som havde været paa Marken, tilbage, og da han kom nær Huset, hørte han Musik og Dans: han kaldte dersør En af Ejenerne til sig, og spurgte ham, hvad dette skulde betyde. Denne sagde ham, at hans Broder først var kommen tilbage, og at dersør hans Fader havde anrettet et Gjæstebud. Herover blev den ældre Broder vred og vilde ei gaae ind. Faderen gik dersør selv ud, og bad ham at komme ind; men han svarede: "Saa mange Mar ejner jeg hos dig og overtraadte end aldrig dit Bud, og du haver ingenstinde givet mig ei

engang et Kid, at jeg kunde holde mig lyftig med mine Venner. Nu derimod, da den Son er kommen tilbage, som haver i slette Menneskers Gelskab fortæret dit Gods, da sagter du for ham den 'fedede Kalv!' Men Faderen sagde: "Min Son, du er altid hos mig, og Alt hvad Mit er, hører dig til; nu derimod burde man jo være lyftig og glæde sig, fordi din Broder er kommen tilbage, han, som var død og er levende, som var tabt og er igjenfundet."

Denne Fortælling viser os et sandru Bil-slede paa Guds forbarmende Maade mod angerfulde Syndere, paa Lastens Folger og Modgangs Hensigt. De øde Brødre kunne og betegne i Modsetning enten Joder og Hedninger eller Pharisæ:r og de Bedre af den ringere Classe, der forbedrede sig ved at høre Jesu Lære, f. Ex. Zacchæus, Maria Magdalena o. s. Hvor om er ei Faderen? hvor ussel derimod den egenkjerlige Sons Misundelse?

i) Den rige Bonde.

"En riig Bonde havde havt en overslædig Hest, og han tænkte dersor ved sig selv:

hvad skal jeg gjøre? jeg haver ikke engang Rum til at gjemme mine Agres Grøde i.—Dette vil jeg gjøre: jeg vil nedbryde mine Lader og bygge dem større, og samle derudi Årets rige Grøde, min store Formue. Og jeg vil sige til mig selv: til mange Aar har du i Overflod Forraad liggende; slæs dig til No! ød! drif, og vær lyftig! Men Gud sagde til ham: du Daare! i denne Nat frøves din Sjel fra Dig (O: dser du), hvem skal det da tilhøre, som du haver samlet? Scaledes gaaer det med dem, som samle Liggendefæ, men ere ikke rige i det, som behager Gud. Samler Eder dersor ei Skatte, som Mol og Rusl kan fortære, og Tyvehaand rane; men samler heller Skatte for det evige Liv; thi hvor Eders Liggendefæ er, der vil og Eders Hjerte være."

k) Figentræet.

"En Mand havde et Figentræ, som var plantet i hans Biinggaard; og han kom og ledte efter Frugter derpaa, men fandt intet. Da sagde han til Biinggaardsmanden: "Seel! i trende Aar er jeg nu kommen og har ledt efter Frugt paa dette Træ, men har al-

krig fundet nogen: hug det om! hvil skal det borttage Plads for noget Nyttigere?" Men Binggaardsmanden svarede: "Herre! lad det end dette blive stacende; jeg vil imens prove at lade Jorden omgrave omkring det og legge Gjedning til: maaske tor det da være Frugt; hvis ikke, da kan du siden lade det einhugge."

Som Binggaardsmanden staaner Gud langmodigen de Onde i Verden, for at de kunne faae Tid til at omvende sig. I Haab om Forbehandling staane ogsaa Foresatte det dogne, virksomme Menneske; men frugter ei Skaansel, da maas Straffen folge.

i) Den utro. Forvalter.

"En riig Herre havde en Forvalter, som blev angivet for ham, at han forordte hans Gods, og han kaldte ham dersor til sig og sagde: hvad hører jeg om dig? gør Regnskab for din Huusholdning, thi du kan ei længer blive i min Tjeneste. Da sagde denne Forvalter ved sig selv: hvad skal jeg gjøre, da min Herre tager min Tjeneste fra mig? Jeg er ei istand til at bruge Spaden, og for stolt til at betle! — dog jeg veed, hvad

jeg vil gjøre, for at antages af Andre, naar jeg her mister min Tjeneste! Saa kaldte han da En af sin Herres Skyldnere til sig og sagde til den første: hvor meget er du min Herre skyldig? Han svarede: 100 Tade Olie. Da sagde den utro Forvalter: hurtig! sæt dig ned, tag her dit Gjeldsbevis og skriv so! Lis gesaa sagde han og til den anden: hvor meget er du min Herre skyldig? han sagde: 100 Tonder Hvede. Da sagde han til ham: her! tag dit Bevis og skriv so."

Eftertanke, Klogstab og Forsigtighed ere roesværdige Egenskaber, naar de foreenes med Medelighed, Guds frygt og Kjærlighed til det Gode: staae de derimod i Egennytten og andre Lasters Tjeneste, da tjene de ikkin til at foruge vor Brødre og Skade istedet for at gavne.

m) Den rige og den fattige Mand.

"Der var engang et riigt Menneske, som klædede sig i Purpur og kosteligt Linned, og levede hver Dag helsiven og i Glæde. Men der var og en fattig Mand ved Naon Lazarus, som var lagt for hans Dor fuld af Bylder og Saar, og alt hans Ønske var

blot at møttes med de Smuler, som faldt fra den rige Mandes Bord — selv Hundene kom og stikkede hans Saar. Om sider døde den fattige Mand, og Englene henbare hans Sjel til Abrahams Tavn. Derpaa døde og den Rige, og blev begravet. Men da han nu i hin Verden opslug sine Dine i Pimster, saae han Abraham langt borte og Lazarus ved hans Side. Han raabte da: Fader Abraham! forbarm dig over mig og send Lazarus, at han dypper det Yderste af sin Hænder i Vand og lædser min Tunge; thi jeg pines sværstigen i denne Lue. Men Abraham svarede ham: Son: husk, at du tog dit Gode, medens du leveede; og han derimod det onde: derfor trostes han nu, og tu pines. Desuden er der mellem os og Eder et svælgende Dyb befæstet, saa at de, som fra os ville gaae over til Eder, ei kunne, ei heller til os. Min Fader! sagde nu den Rige, send ham da til min Faders Huus, hvor jeg har 5 Bredre, paa det han kan tale til dem, for at de ei skulle komme til dette qualsulde Sted. Abraham svarede ham: de have jo Moses og Propheterne; lad dem høre disse. Af nei! Fader Abraham! sagde han, men kom en Port-

dod tilbage til dem, da visde de sikkert omvende sig. Men Abraham svarede ham: Saafremt de ikke høre Moses og Propheterne, da ville de, om En opstod fra te Dode, heller ikke troe ham."

Rigdom form-aer ei at gjøre os lykkelige her, end mindre hisset: den forleder vortimod ofte til Beslevenet og Egenkjerlighed tilligemed alle deraf følgende Lazarus. Derom minder denne Parabel, i det den tillige billedlig skildrer os de Øns des ulyksalige Tilstand i det tilkommende Liv

7. Nogle af Jesu Mirakler.

Jesus havde erklæret sig for at være Guds Son, og dette sit Udsagns Sandhed beviste han ikke alene ved sin guddommelige Lære, men ogsaa ved mangfoldige Undergjerninger, som ei uden den Almægtiges Bistand kunde udføres. I henved 3 Åar drog han omkring, i det hele Land og helbredede ofte blot ved et Ord de utallige Syge, der med troende Hjerte henvendte sig til ham, saa at han med Ret kunde svare Johannes's Disciple, da de spurgte ham fra deres Lærer i Fængslet, om han var virkelig Messias: "gaaer hen, og forkynner

Johannes, hvad J have seet og hørt: de Blinde see, og de Halte gaae; Spedalstrenses, og de Døde opstaae, og Evangelium (O: det glade Budskab om Frelserens Komme) predikes for de Fattige."

Saaledes gif Jesus engang igjennem en By ved Navn Main, og da han kom til Stadens Port, see! da blev der en Ynglings Liig udbaaret, som var en Enkes eneste Son; Moderen fulgte ham selv, dybt nedbojet til Graven, og meget Folk gik med hende. Men, da Herren saae hende, vñkedes han inderligen, og sagde: græd ikke! Derpaa traadte han til og standsede Liigbaaren, sigende: Yngling! jeg byder dig, stat op! Og den Døde reiste sig og begyndte at tale, og han gav hans Moder ham tilbage. Men stor Forundring betog Alle, og de priistne Gud og sagde: en stor Prophet er opstanden i blant os, og Gud haver viist sit Folk Maade.

En anden Gang bragte man en værk-bruden Mand til Jesus, som laae paa en Seng, og da Jesus saae deres Tro, sagde han til den Værkbrudne: Son, vor frimodig! dine Synder ere dig forladte. Men Nogle af de Skriftløge, som vare nærværende,

tenkte hos sig selv: han bespotter Gud. Da Jesus saae disse deres tanker, sagde han til dem: hvilken tenke J saa ondt i Eders Hjerter? hvad er vel lettest at sige, enten: dine Synder ere dig tilgivne: eller: stat op og gaae. Men, for at J kunne see, at jeg harer Magt til her paa Jordnen at tilsgive Synder, vel an! — her vendte Jesus sig til den Syge — stat op! tag din Seng og gaae! Og han stod op og gik til sit Huus. Men da Folket saae dette, forundredes de saare og priistne Gud, som havde med et Menneske forenet en saadan Magt.

Da Jesus engang kom til Staden Capernaum i Galilæa, sendte en romersk Hovedmand, der havde hørt tale om Jesus, nogle Jøder til ham, for at bede ham om, at helbrede en Ejener, ^{Han} Hovedmanden holdt meget af, og som var ner ved at dø af en farlig Sygdom. Disse Jøder kom nu til Jesus og bade ham indstændigen om at hjelpe Hovedmanden: han er ret vel værd, sagde de, thi han elster vort Folk og harer endog bygget vor Synagoge. Jesus fulgte ogsaa med dem; men da de nærmede sig til Huset, sendte han sine Venner til Jesus og lod sige:

Herre! umag dig ikke; thi jeg er ikke vardig til, at du skal træde ind under mit Tag,— sig blot et Ord, og min Tjener vorder helbredet. Da Jesus hørte dette, forundrede han sig, og sagde til dem, som fulgte med ham: sandeligen, saa stor en Tro havre jeg ikke endnu fundet i Israel. Dersor siger jeg Eder: Mange skulle komme fra Østen og Vesten og deelteage med Abraham, Isaak og Jacob udi Guds Rige. Men Hovedsmandens Tjener var helbredet fra den samme Stund.

Det var heller ikke blot i Galilæa, at Jesus saaledes gjorde Mirakler, men ogsaa i Jerusalem selv, hvorhen Jesus kom paa de store Festdage, naar mange tusinde Mennesker strømmede til Templet. Saaledes helbrede Jesus her i Hovedstaden, omringet af rasende Fiender, en værkbruden Mand, der i 38 Aar havde været betagen sine Lemmers Brug, og en anden Gang gav han en Blindfødt Synet igjen, hvem derpaa det høie Raad udstodte af Menigheden, fordi han i Jesus erkendte Messias, efterat de forgjeves havde sogt at nægte denne underfulde Helbredelse. Selv udenfor Jødeland kom Jesus en uslykkes-

lig Moder til Hjælp. Da han nemlig engang paa Grænsen af Phönicien vandrede med sine Disciple, kom en cananitisk Kvinde til ham og sagde: Herre! du Davids Son! forbarm dig over mig, min Datter plages af en skrækkelig Sygdom. Men Jesus svarede hende ikke et Ord. Omstider bade dog hans Disciple ham, sigende: Skil dig af med hende; thi hun raaber efter os. Jeg er ikke, svarede Jesus dem, udsendt uden til de fortalte Faar af Israels Huus (>: de van-kundige og til Forbedring trængende Jøder). Imidlertid var Hun kommen hen til Jesus, knelede for ham og sagde: Herre! hjælp mig. Men da Jesus her vilde give sine for-domskulde Disciple et indlysende Bevis paa, hvor ugrundet deres jødiske Had og Foragt imod Hedningerne var, saa svarede han hennude med tilsyneladende Haardhed: det er ikke ret at tage Brødet fra Børnene og kaste det for Hundene. Ndmig svarede hertil den cananitiske Kvinde: Viist nok! Herre! men de smaae Hunde giver man dog gjerne til Gode de Smuler, der falde fra deres Herres Bord. Skjent havde den hedenske Kvinde bestaaet sin Prøve og dersor sagde nu Jesus: Kvinde!

der Tro er stor: dig skee, som du vil! og
hendes Datter blev frisk fra den samme Lime.

8. Jesu Apostle.

Mange vare der, som, især i Begyndelsen, fulgte Jesus; men af disse udvalgte han sig 12, der beskyndigen fulgte ham, og som han gav en fortroligere Undervisning. I henved 3 Aar vare de da hans stedige tilhørere, og Vidner til hans Liv og hans Daad: 2de af dem, Mattheus og Johannes, have derfor bestrevet os hans Levnetsløb i deres saa kaldte Evangelier. Disse 12, hvis Navne vare: Peder, Andreas, Peders Broder, Jacob og hans Broder, Johannes, Philippus, Bartholomæus, Thomas, Matthæus, en Tolder, Jacob, Alphæi Son, Judas med tilnavn Thaddæus, Simon og Judas Ischariotes, kaldes Apostle (Sendebud), sovidt Jesus, alle rede medens han var her paa Jorden, udsendte dem for at forkynde hans Lære og ved Mirakler stadsæste den; thi naar han forlod Verden, skulde de i hans Navn stille Guds Rige, eller det christne Samfund paa Jorden. For at øve dem hertil, udfendte Jesus dem først parvis omkring i Jødeland, og hold-

dem: gaaer hen til de vildfarende Haar af Israels Huus, og siger, at Himmeriges o: Guds Rige er nær. Helbreder de Syge, renser de Spedalske og opvækker de Døde. For Intet onnamede I det — giver det ogsaa for Intet. En Guld, ei Solv og ei Kobber skulle I derfor have i Eders Belte, ligesa lidt som twende Kjortler, som Skoe eller Stav. See, jeg sender Eder som Haar iblandt Ilve! de skulle hukstryge Eder i deres Synagoger og føre Eder for Konger og Førster — men værer dog alligevel ikke bekymrede for, hvad eller hvorledes I skulle tale; thi det skal gives Eder i den samme Lime, hvad I skulle sige; thi det er ikke Eder, men min Faders Land, som taler i Eder. Frygter da ikke for dem, der kunne ihjelblaar Legemet men ikke Sjelen; men frygter ikun for (at fortørne) ham, som kan i hin Verden gjøre ogsaa Sjelen ulykkelig. Sælges ei Spurve for een Penning, og dog falder ikke En af dem til Jorden, uden at Eders Fader vil det — frygter derfor ei; hvert Haar paa Eders Hoved er talt." Apostlene gifte efter Jesu Bøfaling, forkyndte Læren og helbredede ved Guds almægtige Bistand de

Syge, der tyede hen til dem; med Glæde vendte de dersør tilbage, og Jesus udsendte siden ogsaa 70 andre Disciple, der fulgte ham, hvilke ogsaa med Hæld opfyldte det givne Ørinde.

9. Z a c c h æ u s.

Ikke blot mod Disciplene viiste Jesus som Læser overbærende Godhed, men ogsaa mod En-hver, som viiste Haab om Forbedring. Engang reiste Jesus gjennem Staden Jericho, og Alle-strommede til for at see det berømte og store Guds Sendebud. I blandt Mængden var ogsaa en Tol-der ved Navn Bacchæus, og da han var lille af Ærest, steg han op i et Træ, for desbedre at kuns-ne see. Jesus blev ham vær, nærmede sig og sag-de med Venlighed til ham: skynd Dig, Bacchæus! stiig ned! thi det bor mig i Dag at tage ind i dit Huus. Med den største Glæde over en saa uventet Hæder stede Bacchæus at modtage sin Gjæst; men de tilstædede vorende, stolte Hæ-der knurrede over, at Messias vilde tage ind hos En, der stod i de hedenske Romeres Tjeneste, og hvis Næring'svei stod i et slæmt Nygte paa den Tid. Da Bacchæus hørte deres Knur, standsede han og sagde: Herre! Halvdelen af mit Gods giver jeg de Fattige,

og haver jeg med Sviig gjort Nogen Uret, da erstatter jeg det firefold." Saaledes frem-virkede Jesu Mildhed her Omvendelsens sande Frugter, og bestjæmmede de selvkløge Hæders daarlige Hovmod.

10. L a z a r u s.

Nær ved Jerusalem i en lille Bye, Betha-nia, boede en Familie, der var Jesus meget hengiven og som han elskede høit: det var nemlig En ved Navn Lazarus og hans 2de Søstre Martha og Maria. Da Jesus engang besøgte dem, var Martha meget travlt sysselsat med Anretningen for at beverte Jesus saa hærligt, som det var dem muligt, medens den fromme Ma-ria rolig sad ved Jesu Fedder for at here paa hans Tale. Omsider bragte vel Forsængeligheden Martha til at sige: Herre! bed dog min Søsster hjelpe mig. Men Jesus erklærede, at Ma-ria havde valgt det Bedre, da from Læresyst var ham kærere end mange Netter.

Kort førend Jesus sidste Gang drog til Jerusalem, blev Lazarus farlig syg. Hans Søstre sendte strax Bud til Jesus; men med Billie tövede Frelseren, saa at da han omssi-der kom, var Lazarus ikke aliene dyd, men

ogsaa allerede begraven. Martha sikkert først at vide Jesu Ankomst og isede ham imøde! Herre! havde du forhen været her, sagde hun, så var min Broder ikke død. Jesus svarede: din Broder skal opståae. Jeg er Opstandelsen og Livet, og hvo som troer paa mig, skal evig leve, om han end doer; og da nu ogsaa Maria kom tilsigentled en Mengde Jøder fra Jerusalem, som vare komne for at troste dem, gik Jesus ledsgaget af Alle til Graven, lod Stenen vælte bort, som bedækkede Indgangen, og raabte: Lazarus! kom frem af Graven! og den Dode fremkom, indhyllet i Dædningedragt — og de, som det saae, troede paa Jesus. Derimod opfammedes hans Fienders Had over endnu mere, saa at de ikke allene stode Jesus, men endog Lazarus efter Livet.

II. Jesus Indtog i Jerusalem.
For en kort Tid unddrog Jesus sig sine Fienders Forfolgelse, efterat han havde vakt Lazarus fra de Dode. Herover opblaeste, meente Phariseerne og de Skriftekloge, at nu frysede Jesus for dem; de troede altsaa, at Seieren allerede var deres, og det heie Raad bekjendtgjorde, at hvo, der vidste Jesu Op-

holdsted, skulde angive det. Det var imidlertid langt fra Jesu Hensigt at skjule sig for deres Had: allerede det første Aar, da han fremtraadte, havde han erklæret, at han var kommen til Jorden for at oposstre sit Liv til Menneskeslægtens Frelse; ostere havde han sagt, at han i Jerusalem vilde blive overantvordet til sine Fiender, korsfæstet, og derpaa den 3die Dag opståae fra de Dede. For nu ogsaa tilfulde at vise sine Avindsmænd, hvorlidet han frygtede dem, gjorde han saa Dage for Paaskfesten sit Indtog i Jerusalem, ridende paa en Aseninde, og ledsgaget af en talrig Skare, der udbredte sine Klæder paa Veien for ham, bestroede den med Palmeegrønne og raabte med jublende Stemme: Priset være Gud! Belsignet være Davids Son, der kommer i Jehovahs Navn! Pharisæerne og de Skrifteklore harmedes vel i deres Underste herover; men de vovede ei at modsette sig Mengden; ja de maatte endog taale, at Jesus uddrev af Templets Forgaard alle dem, der handlede med Offerqvæg, og med den Slags Mynt, hvori den aarlige Afgift til Templet skulde betales.

12. Jesu Fiender.

Forbistrede over den Træmodighed, hvormed Jesus røvsede deres Læser og foragtede deres Brede, oplagde nu Pharisæerne og de Skriftekloge Raad om, hvorledes de skulle få a e Paaskud til at anklage ham for den romerske Landsbevding Pilatus, der just nu under Paaskfesten opholdt sig i Jerusalem. Forst sendte de Sendebud til Jesus Dagen efter, at han havde udtryket de Handlende af Tempellet, for at spørge, hvo der til havde givet ham Myndighed. Jesus svarede: "dette Spørgsmål vil jeg give Svar paa, saamart I have sagt mig, om Johannes var sendt af Gud eller ikke." Bestilæmmede taug de Udsendte; thi nægte, at Johannes havde været et Guds Sendebud, vovede de ikke for Folsets Skyld, og tilstode dette, maatte de ogsaa tilstaae Sandheden af hans Udsagn om Jes. s., som Verdens Frelser.

Dagen efter kom de atter til Jesus og sagde: "Herre! vi vide, at du est sandru og siger Guds Vælie uden at see paa Menneskers Doin: "sig os børfor, hvad tykkes Dig? er det tilladt at give Keiseren Skat eller ikke?" Ved dette komme Spørgsmålet

haabede de at fange Jesus: svarede han nemlig, at man ei burde give Skat til den romerske Keiser, da kunde han anklages hos Landshovdingen som Oprørssister; hvis han derimod erklaerede, at man burde betale Skat, saa vilde dette berøve ham Folkets Undest, der ansaae Romernes Herredomme over Guds Folk for at være ligesaa uretmæssigt, som vanærende. Jesus gjennemskuede aldeles deres List og sagde: "J Dien skalke! hvi soge I at bringe mig i Fare? viser mig den Mynt, hvori Skatten betales?" De rakte ham den. "Hvis Billedet og Paaskrivi er dette?" spurgte Jesus. De svarede: "Keiserens." "Nu, saa giver da Keiseren, hvad Keiserens er, og Gud, hvad Guds er," sagde Frelseren; men, da de hørte dette Svar, forundredes de selv over hans Viisdom; forlode ham og ginge bort. Med streng Træmodighed tugtede derpaa Jesus de uguadelige og hykkelse Pharisæer og Skrifstærde i en Tale for det forsamlede Folk, forudsagde Stadens Ødelæggelse, som nogle og tredive Aar efterstaaer påafslutte, og at der af det stolte og næsten uindtagelige Tempel da ikke skulle blive Steen tilbage paa Steen. Dette var Jes

su sidste offentlige Tale: et Dicblik døxelede han uden for Templet, saa, hvorledes de Rige bragte store Gaver til Templets Brug, men erklærede, at en fattig Enke, som dertil gav sin sidste, iringe Skjerv, havde givet langt Mere — og nu forlod han Jerusalem, hvorhen han forinden 3die Dag derefter vendte tilbage for at lide og dø.

13. Nadverens Indstiftelse.

Torsdag sendte Jesus sine Disciple ind i Jerusalem for at tilberede det Lam, som Moses havde beslættet, at alle Jøder Aftenen før Paaskedag skulle spise med hittre Urter og usyret Brod til Erindrings om deres Trældom i Egypten og Befrielsen derfra. Samme Dags Aften gik Jesus selv ind til Jerusalem, spiste Paaskelammet med Disciplene, og sagde dem ikke allene, at han i den samme Nat vilde af Een iblandt dem (Judas Ischariotes) blive forraabet til sine Fiender, men også, at da vilde Alle forlade ham. Vel forsikrede Peder, og efter ham de Andre, at de før vilde lade deres Liv, men Jesus svarede ham: Sandelig! jeg siger Dig, inden Hanen galør 3die Gang, har Du 3 Gange fornægget mig. Forend Jesus satte sig til-

bords, havde han toet sine Disciples Fædder, for ved sit ophoede Exempel at indstjærpe dem Myghed og Selvopoffrelse for Andres Vel, og da Paaskelammet var spist, hvorpaas uden Twil Judas gik bort, indstiftede Jesus den hellige Maad vere. Jesus tog nemlig det usyrede Brod, brod det og sagde: "Tager det hen, og æder deraf! Det er mit Legeme, som hengives for Eder. Gjører dette til min Thukommelse." Ligesa tog han og Kalken (Begeret med Vin), takkede Gud og sagde: "Drikker Alle deraf, dette er mit Blod, det nye Testamente, der udgydes for de Mange til Syndernes Forladelse (O: mit Blod, der for at stiftte det nye Religions Samfund udgydes o. s. v.). Gjører dette til min Thukommelse." Venlig talte derpaa Frelseren med sine mohfaldne Disciple, trofede og opmunstrede dem, og bad for dem til sin himmelske Fader.

14. Jesus i Gethsemane.

Mod Midnat forlod Jesus Jerusalem tillsiges med de 11 Apostle og gik til en Have uden for Byen, der kaldtes Gethsemane. Han havde sine Disciple i denne frygtelige Time at

vaage og bede med ham, thi Dødens Angest fore-
stod Frelseren. Med Peder, Jacob og Johannes
gik han længere ind i Haven for at bede; men ud-
mattede af Vaagen og Kummer saldt alle Discip-
lere i Sovn: ene i den mørke Nat, forladt af Alle,
om faa Dieblit et Offer for de strækkeligste
Piænsler og forsømadelig Død, nedbriet ved Tan-
ken om al den Synd og Glædighed, der hvilede
over Menneskeslægten, henvendte Jesus sig om
Mod og Kraft i Bonnen til den himmelste Fader.
"Min Fader! sagde han, er det muligt, da
gaae denne Kalk (Lidelsens Bæger) fra mig!
dog ikke min, men din Willie flee!" 3 Gang
ge gjentog Jesus sin Bon, og Angestens
Sveed nedstremmede som Dødsdræber over
hans Ansigt: men skyret fra Himlen ved sin
Bon stod han op den 3die Gang, vaagnede
 sine Disciple og gik Forræderen imøde.

15. Jesus for det høie Raad.
For 30 Sølvpenge havde den gjerrige Judas
solgt sin Herre og Mester til Raabet; i Spid-
sen for en væbnet Skare af deres Ejendere kom
han deraf nu for at gribe Frelseren. Jesus
gik ham rosig imøde. "Hvem lede Ester?

spurgte han. "Ester Jesus af Nazareth," var
deres Svar. Jesus sagde: "det er mig." For-
strækkede vege de tilbage, men Judas trædte
frem, omsavnede og kyssede Jesus, hvilket var
det bestemte Tegn paa, at det var den Person,
de skulde grieve. Jesus sagde ikun, med synk-
fuld over den Glendige: "forraader du din Ven
med et Kys?" Herved modige greb Bagten Je-
sus, og forte ham først til Annas og siden
til Caiphas, Øpperstepræsten, for det forsam-
lede Raad, hvor man forgives fremstillede Bid-
ner imod ham, da de ei stemmede overeens i
deres Udsagn, og omsider fordomtes Jesus,
fordi han sagde, at han var Guds Son. De
spurgte ham om hans Lære, og sloge ham, da
han svarede: "spørger Folket om den; thi of-
fentlig har jeg lært i Synagoger og i Templet;"
men sagtmodigt talte Jesus denne Uret, og
sagde ikun: "talte jeg Usandt, da overbeviis
mig; sagde jeg derimod Sandhed, hvi slaaer
du mig da?

Da Jesus lod sig grieve, flygtede Di-
sciplene bort: ikun Peder og Johannes fulgte
ester ham ind i Færgaarden til Annas's Huus.

Her satteved imidlertid Mange Mistanke om, at Peder vel maatte være En af Jesu tilhængere, og spurgte ham derom: forstørrelket nægtede han det gjentagne Gange, og til sidst svor han paa, at han ei kjendte Jesus: da goel Hanen, og Jesus, som i det Samme fôrtes af Bagten forbi, kastede sit Blif paa Peder. — Apostelen saae ham, kom til sig selv, og gik ud, og græd bitterlig, og vovede ei meer at nærme sig den lidende Herre.

16. Jesus for Pilatus.

Saa snart det gryede ad Dag Fredag Morgen ginge Præsterne med Jesus til Pilatus, og anklagede Frelseren, som en Oprørsstifter, der forbed at give Keiseren Stat. Pilatus mørkede snart ved Forhøret, at Jesus var uskyldig, og sogte dersor at frelse ham, uggtet han, af Frygt for Raadets Had, ikke vovede ligefrem at frikjende ham, som han burde have gjort. Først sendte han ham, som en Galilæer, til Kong Herodes; men han blev ifkun Spot med Frelseren, der ikke vilde værdige hans Spørgsmål noget Svar. Siden lod Pilatus Jesus hudsryge, og derpaa, efterat Soldaterne med kaad Grusomhed havde trykt en Krands af Torné om hans

Linding, førte Pilatus Jesus frem for Folket, for at vække dets Medynk. Ophidset af Pharisæerne raabte imidlertid Mængden ifkun: korsfæst ham! og da nu Jesu Tiender tillige raabte til Pilatus: "giver du ham les, da er du ei Keiserens Ven!" saa fordeinde han om sider af Menneskesyrt mod bedre Overbeviisning den Skyldri, efter at han først havde i Folnets Paasyn toet sine Hænder med den tomme Forsikring: "jeg er uskyldig i denne Retfærdiges Blod" — hvortil den forblindede Mængde svarede med varselfuldt Alstød: "hans Blod komme over os og over vo're Born!"

17. Jesus paa Korset.

Jesus blev nu tillsigemed øde Røvere udført for at korsfæstes; man tilbed ham en bedovende Drif; men han vilde ei modtage den, og da de havde naglet ham til Korset, vare hans første Ord: "Fader! tilgiv dem; thi de vide ikke, hvad de gjore!" Da derpaa den Ene af de Røvere, mellem hvilke han var korsfæsset, spottede Frelseren, og nu den Ande dersor irtettesatte ham, med de Ord: "vi saae, hvad vo're Gjerninger for tjene; men han er uskyldig;" — saa trostede

Jesuksen bodsædige Synder, sagende: "i Dag skal du være med mig i Paradiis." Jesus saae dernæst sin Moder staae tilligemed Johannes under Korset, dybt nedbøsiede. "Moder! sagde han, det er din Søn!" med Blifket henvendt paa Johannes, og til ham sagde han: "se! det er din Moder." Men nu bedækkede fra den hte til dem gde Time (12-3) et rædselsfuldt Mørke den hele Egn, og først da see vi Jesu Tanke henvendt til ham selv: min Gud, siger han med Davids Ord, hv i haver du forladt mig!" (Begyndelsen af den trostelige 22de Ps.) Om sider sagde Grelseren: "det er fuldbragt!" hviede sit Hoved og døde med de Ord: "Fader! i dine Hænder antvorder jeg min Land." Mod Aften knuste Soldaterne de 2de Roveres Been, da Ligene for Nat skulde nedtages af Korset, men, da Jesus allerede var død, stodte de kun et Spyd i hans venstre Side, for at være visse paa hans Død. Nicodemus og en anden fornem Jude, ved Navn Joseph fra Arimathia, fik Tilladelse at begrave Jesus, indhyllet i kostbare Urter og fint Linnet, udi en Bjerghule; men paa

Phariseernes Begjæring sattes Vagt for Graven, for at Ingen skulde bortstjele Liget.

18. Jesu Opstandelse og Himmelafart.

Fredag Aften lagdes Jesus i Graven: Søndag Morgen ginge nogle fromme Kvinder hen, for at balsamere hans Liig; men de funde Graven tom; thi i et Jordskjelv havde aarle den samme Dag Herrens Engel væltet Stenen fra Graven, Bagten var flygtet af Skræk, og Grelseren opstanden ved Faderens Kraft fra de Døbe. I Jerusalem og i Galilea talte Jesus derpaa med sine Disciple, og saaes af flere 100 paa eengang. Om sider samledes han 40 Dage efter sin Opstandelse for sidste Gang med sine Apostle paa et Bjerg uden for Jerusalem, hvor han gav dem den Besaling: gaaer hen, lærer alle Folk og dober dem i Faderens, Sonnen's og den Helligaands Navn (o: forpligter dem ved Daaben til at troz paa Gud Fader, Son og Helligaand) thi see! jeg er hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende." Med disse Ord skiltes Jesus fra sine Apostle; en Sky borttog ham fra deres Dine; thi han forlod Jorden og opsteg igjen til

den Forening med sin himmelske Fader, som han havde, for Verdens Grundvold blev lagt.

19. Jesu Apostle.

Efterat Jesus havde forladt Jorden, vendte Apostlene tilbage til Jerusalem, og op holdt sig der rolige, indtil den høiere Bistand efter Jesu Lovie vilde gjøre dem stikkede til deres store Kald. Ved Lodkastning valgte de En af Jesu Disciple, ved Navn Matthisas, til at være Apostel istedet for Judas Ischariot; thi, da han saa Jesus overleveret uden Modstand i Landshovdingens Hænder, vaagnede den Ulykkeliges Samvittighed, han liede til Præsterne med de 30 Solvpenge, og sagde: "Jeg haver syndet! jeg forraadede den Uskyldige!" og da nu disse Skjændige med skrækkelig Kulde svarede ham: "hvad kommer det os ved? see du dertil!" gik dette Jordærvelsens-Barn bort, fastede Pengene i Templers Kiste og endte som Forræderen Achistophel selv sine Dage ved at hænge sig i et Træ: dog ogsaa dette syntes ligesom at bortstode ham: Strikken brast, og han faldt ned for at knuses mellem Klipperne.

Paa Pindsdag vare Apostlene forsamlede: da hørtes pludselig en Lyd fra Himlen,

som af en vældige fremsfarende Storm, og den syldte tet hele Hus, og Tunger, som af luende Ild, hvilede over Enhver blåst dem. De opfyldeste alle med den hellige Ånd og talde i forskellig Tungemaal, alt eftersom Ånden bed dem. En Mængde strømmede efterhaanden til, og nu opstod Apostelen Peder, og holdt en Tale fuld af Ild og Kraft om Jesus den Korsfæstede og igjen Opstandne, Verdens Herre. Stor var Talens Virkning; thi henved 3000 lode sig døbe. Saaledes lagdes den første Grundvold til det christelige Samfund, der siden vopte med hver Dag, og hvis Medlemmer betrakte hinanden som Lemmer af een og samme Familie, saa at de Rige derfor delte deres Overslod med de fattige Bredre. Jo mere den christne Menighed tog til, baade ved sin egen Elstelighed og ved Apostlenes Lære, der understøttedes af Undergjerninger, som bevisste, at Gud var med dem, desmere maatte Maadets Forbittrelse ægges: om sider lode de Peder og Johannes fængse, og vilde have dræbt dem, hvis ikke den beromte phariseiske Lerde, Gamaliel, havde gjort dem opmærksomme paa, at dersom Læren var Men-

neskepaafund, saa maatte den falde af sig selv, var den derimod af Gud, hjælp det ikke, at de stede imod den. Raadet lod derfor Apostlene ifkun hubflette, og forbød dem at tale om Jesus; men Peder svarede: man maa lyde Gud mere end Menneskene, og begge ginge de bort, glade over at have liidt for Christi Religions Skyld. Dersor udbrededes ogsaa Læren alt videre omkring, endskjont selv Apostelen Jacob, Johannes's Broder, blev henrettet af Agrippa, en Sonneson af Herodes den Store, der i fort Tid regjerede over sin Farfaders Rige, hvilket den romerske Keiser gav ham. Ja, endog til Hedningerne kom Læren, efterat Peder, iselge et Syn han saae, havde omvendt og dobt den første Hedning: en romersk Hovedmand, ved Navn Cornelius.

20. Stephanus.

Før desbedre at kunne bestyre Uddelingen af Gaverne til de Fattige i den første christne Menighed, valgte Apostlene 7 Fattigesforstandere, blant hvilke især den Ene, Stephanus, tillige var meget ivrig for at udbrede den christelige Religion. Herover opbragte, slæbte Jøerne ham for Raadet og anklagede ham som en

Gudsbespotter, efter at de først havde forgjeves sogt at gjendrive ham med forsørgelig Kløgt. For Raadet holdt den fromme Stephanus en lang Tale, men, da han henreven af hellig Gelelse udbrød: "See! jeg fuer Himmelne aabne, og Menneskets Son (Jesus) staende ved Faderens Høire!" da fore de op i vild Harme, revе ham med sig uden for Staden og stenede ham. Saaledes faldt Stephanus: den første Christen, der med sit Blod beseglede sin Tro — Martyr — og han døde med de Ord: "Herre Jesus! annam min Aland," efter at han først havde bedet Gud om, at tilgive hans Bodler den Synd, de begik. Over Mange af de Christne hvilede siden i Forfolgelsens Dage Stephanus Aland, og hvo, der elsker Sandhed og Sandhedens Første, Jesus, maa være beredt til, naar det fordres, som Stephanus, for dem at offre Formue, Ere og Livet selv.

21. Paulus.

I blandt dem, der med Glæde vare Vidner til at Stephanus blev stenet, var ogsaa en Yngling ved Navn Saulus, som bekjendte sig til Pharisæernes Sect og havde havt Gamaliel til Lærer. Med afständig Iver sogte denne unge Jøde at udrydde Christendommen, ved grusomt at

forsøgte alle dens Elbhængere, og, da disse efter Stephans Mord for en stor Deel jædspredtes, og saaledes bragte Læren med sig endog uden for Jødeland, besluttede Saulus ogsaa i fremmede Lande at bekjempe dens Fremgang. Forsynt med Huldmagt fra Raadet til at lade alle Jøder fængsle, der bekjendte sig til Jesu Lære, drog Paulus til Syrien; men underveis omстраales han pludseligen af et Lys fra Himlen og hørte en Stemme, der spurgte: "Saulus! hvil forsøger Du mig?" "Herre! hvil er du?" spørger Saulus forstretket og nedslunken paa Jorden. "Jeg er Jesu, lob Stemmen etter, ham, du forsøger: det vil vorde dig haardt at stampe mod Braaben" (o: at stridte mod det, som Gud vil). Ved dette Syn aabnes des Sauls Øine for hans Bildfarelse: han lod sig undervise og dobe, og var fra den Tid af Christendommens ivrigste og heldigste Forkynner. Paa trende Reiser gjennem Syrien, hele lille Asiaen, Macedonien og Grækenland præbikede han Evangelium, bekræftede Læren med Mirakler og mødte overalt især af Jøderne Modstand og de haardeste Forsøgeler. De vigtigste af de første christne Menigheder blandt Hedningerne stiftedes af Paulus, thi med dette

Navn lod han sig dobe som Christen; om Matteus arbeidede han i sit Haandværk, for at kunne uafhængig af Andre prædike Christi Lære om Dagen, og ivrig forsvarerde han Hedningernes Ret til, naar de antog den christelige Religion, at være frie for Opfyldelsen af Moses Ceremonielove. Herover især hadedes Paulus af Jøderne saa heiligen, at han omsider, henved 60 Aar efter Christi Fødsel, nor var blevet dræbt af dem i Jerusalem, først i et Opfølgs og siden ved sumst Snigmord. Den gjerrige romerske Landshøvding Felix beholdt ham i Fængsel i det Haab, at de Christne skulde hjælpe ham frie; under den følgende Landshøvding, Festus, blev han derimod efter eget Forlangende sendt til Rom for der at dømmes, da han var født romersk Borger. Paulus blev ogsaa virkelig frikjendt efter nogen Tid og gjorde deryan sin 4de Reise; men 66 Aar efter Christi Fødsel blev han tilligemed Apostelen Peter henrettet i Rom i den første store Forsøgelse mod de Christne under Keiser Nero.

22. Skrifterne i det nye Testamente. Det nye Testamente kalde vi Samlingen af de hellige Skrifter, i hvilke Jesu og hans Apostles Levnet og Lære bejendigjores os. De forreste Skrifter i denne Samling ere de 4 Evan-

ge li er (i: glade Budskaber), som indeholde Fremstillingen af Jesu Levnet og Lære og som ere skrevne af Apostelen Matthæus, af Apostelen Peders Ledsgær, Marcus, af Pauli Ledsgær, Lucas, og af Apostelen Johannes, der uden Tvivl levede længst af alle de hellige Apostle, da han blev henimod 100 Aar gammel, og altsaa oplevede Opfyldelsen af Jesu Spaadom om Jerusalems Forstyrrelse, der skeede 70 Aar efter Christi Fødsel. Dernæst følger Apostlenes Gjerninger af Lucas, 13 Breve af Paulus til de christne Menigheder og til enkelte Christne, nemlig: 1 til Rom, - 2 til Corinth, 1 til Indbyggerne i den Provinds Galatia i lille Afien, 1 til Staden Ephesus, 1 til Staden Philippi, 1 til Staden Colossee, 2 til Staden Thessalonica, 2 til Timotheus, 1 til Titus og 1 til Philemon, hans Disciple. Det følgende Brev til Hebræerne vide vi derimod ei med Vished, om Paulns har skrevet. Derpaa følge 1 Brev af Apostelen Jacob, 2 af Peder og 1 af Judas, hvis Forsatter dog ikke er saa vis. Samlingen sluttet med 3de Breve og et Digt af Apostelen Johannes, hvilket sidste kaldes Alabenbaringen, og hvori den hellige Forsatter paa de gamle Propheters Biis beskriver os et Syn, han har haft,